

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, powielanie, udostępnianie osobom trzecim, w szczególności firmom konkurencyjnym, bez naszej zgody zabronione. Dla przedstawionych tu rozwiązań, wzgl. systemów, zastrzegamy sobie prawo własności w myśl obowiązującej ustawy o prawie autorskim (Dz.U. nr 24 z dnia 23,02,1994r. z późniejszymi zmianami).

Nazwa obiektu:	Kościół ewangelicko-augsburski WANG
Adres inwestycji:	58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8 dz. nr 020601_1.0001.1314
Inwestor:	Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8

Nazwisko	Podpis
Projektant: konstrukcja, Kierownik Zespołu – Osoba odpowiedzialna za sporządzenie projektu Krzysztof Ałykow , dr inż. Rzecznik Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dn. 15.03.2021r Rzecznik Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków nr 94/2011 Rzecznik SITPMB FSN-T NOT nr 1043/060809 Rzecznik budowlany PIIB nr RZE/X/0010/13 Uprawnienia budowlane nr 176/01/DUW, 564/01/DUW Członek Dolnośląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa DOŚ/BO/0144/01 Dyplom Studiów Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Dziedzictwa Architektonicznego Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu nr 407/SP/2010	Pieczętka i podpis
Projektant: prace konserwatorskie Bohdan Jackiewicz , mgr sztuki konserwator zabytków Dyplom nr 867	Pieczętka i podpis
Projektant: prace konserwatorskie Kosma Jackiewicz , mgr sztuki konserwator zabytków Dyplom nr 1956	Pieczętka i podpis

1. Indeksy i spisy

1.1. Spis treści

1. INDEKSY I SPISY	2
1.1. SPIS TREŚCI	2
1.2. POZYCJE LITERATUROWE	3
1.3. UWAGA FORMALNA	6
2. KARTA TYTUŁOWA	7
2.1. DANE OGÓLNE	7
2.1.1. Rodzaj obiektu	7
2.1.2. Lokalizacja	7
2.1.3. Styl	7
2.1.4. Czas powstania	7
2.1.5. Wykaz dokumentów	7
2.1.6. Właściciel obiektu	7
2.1.7. Autor dokumentacji	7
2.1.8. Autor programu prac konserwatorskich	7
2.1.9. Data i miejsce wykonania dokumentacji	7
2.2. CEL OPRACOWANIA	7
3. OPIS OBIEKTU	8
3.1. SYTUACJA	8
3.2. MATERIAŁY, KONSTRUKCJA, TECHNIKA	8
3.3. RZUT	8
3.4. BRYŁA	8
3.5. ELEWACJE	8
3.6. WNEȚRZE	9
4. RYS HISTORYCZNY	14
4.1. HISTORIA KOŚCIOŁA	14
4.2. PRACE NAPRAWCZE	16
5. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ	18
6. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE	25
7. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH DLA KOŚCIOŁA WANG W KARPACZU	25
7.1. PROGRAM KONSERWATORSKI DLA ELEMENTÓW KONSTRUKCJI DREWNIANEJ ŚCIAN	25
7.2. PROGRAM KONSERWATORSKI DLA DETALU SNYCERSKIEGO	26
7.3. PROGRAM KONSERWATORSKI DLA OKIEN WRAZ Z GOMÓŁKAMI	27
7.3.1. Renowacja elementów drewnianych:	27
7.3.2. Renowacja elementów metalowych:	27
7.4. PROGRAM KONSERWATORSKI DLA KONSTRUKCJI DREWNIANEJ STOPU	27
7.5. PROGRAM KONSERWATORSKI DLA WYSTROJU SNYCERSKIEGO I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH ELEWACJI	28
7.6. PROGRAM KONSERWATORSKI DLA POKRYCIA DACHU	29
7.7. PROGRAM KONSERWATORSKI DLA PORTALI ORAZ DRZWI	30
7.7.1. Renowacja portali	30
7.7.2. Renowacja drzwi	31
7.8. UWAGI KOŃCOWE	31
8. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA PRZED KONSERWACJĄ I RESTAURACJĄ OBIEKTU	32
8.1. ELEWACJA ZACHODNIA	32
8.2. ELEWACJA POŁUDNIOWA	36
8.3. ELEWACJA WSCHODNIA	40
8.4. ELEWACJA PÓŁNOCNA	44
8.5. WNEȚRZE KOŚCIOŁA	49
9. KOPIE UPRAWNIEŃ I ZAŚWIADCZEŃ	55

1.2. Pozycje literaturowe

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2018) Re-Modeling Of The Monumental Building According To Existing Standards On Cultural Heritage Protection (In) Aguilar R., Torrealva D., Moreira S., Pando M., Ramos L.F. (Ed) Structural Analysis of Historical Constructions. An Interdisciplinary Approach, pp. 2080-2088, Cusco

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2015) O wadliwym kształtowaniu materii zabytków architektury, Wiadomości Konserwatorskie 41, pp. 59-64

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2009) Proces inwestycyjny przy realizacji remontów obiektów zabytkowych – problemy i zagrożenia oraz propozycja dodatkowych wymogów w świetle obecnych przepisów prawnych, Wiadomości Konserwatorskie nr 26, pp. 646-658

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2009) Bauunterlagen für Denkmalgeschützte Objekte – Vorschläge für zusätzliche Anforderungen im Kontext der geltenden Rechtsbestimmungen (In) Matuszczyk P., Lewandowska A. (Ed) Zabytki techniki o konstrukcji ryglowej na terenie Polski i Europy Środkowej, pp. 19-24, Szczecin

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2008) Remonty obiektów zabytkowych – problemy i zagrożenia procesu inwestycyjnego, Renowacje i Zabytki nr 4(28), pp. 20-23

Łempicki J. (1972) Ekspertyzy konstrukcji budowlanych, Warszawa

Pusiak B., et al. (1967) Konserwacje, naprawy i remonty budynków, Warszawa

Theirry J., Zaleski S. (1975) Remonty budynków i wzmacnianie konstrukcji, Warszawa

Karta Wenecka (1964)

- oraz pozycje literaturowe, normy i przepisy powołane w ww. dokumentach.

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2019) Between Conservators Theory And Modern Construction's Codes. Renovation Of Roof Of 16th Century Salt House In Lubań, Lower Silesia, Poland (In) Branco J.M., Poletti E., Sousa H.S. (Ed) SHATIS'19 - Structural Health Assessment of Timber Structures, pp. 119-128, Guimarães

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2017) The Influence Of Faulty 19th Century Technical Solutions On A Work Of 18th Century Rafter Framing As Exemplified By Church In Nowy Kościół In Lower-Silesia, Poland – Case Study (In) Kolisnychenko S. (Ed) Restoration of Architectural Heritage, pp. 1202-1209, Zurich

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2017) The Expansion Of Mansard Roofs Across Europe In 18th Century (In) Arun G. (Ed) Structural Health Assessment of Timber Structures, pp. 25-34, Istanbul

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2015) First the roof than the walls. Influence of the political situation on the building technology (In) Jasieńko J., Nowak T. (Ed) Structural Health Assessment of Timber Structures, pp. 159-166, Wrocław

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2013) The Influence Of Faulty 19th Century Technical Solutions On A Work Of 18th Century Rafter Framing As Exemplified By Church In Nowy Kościół In Lower-Silesia, Poland – Case Study (In) Piazza M., Riggio M. (Ed) Advanced Materials Research Vol. 778, Structural Health Assessment of Timber Structures, pp. 903-910s, Trans Tech Publications, Zurich

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2012) The Influence Of XIX-Centure Technical Solutions On A Work Of A Baroque Hall Churches On Example Of Selected (In) Jasieńko J. (Ed) Structural Analysis of Historical Constructions, pp. 986-994, Wrocław

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2006) Wzmocnienie elementów nośnych zabytkowych więźb dachowych przez zmianę charakteru ich pracy na przykładzie wybranych kościołów zachodniej Polski (In) VII Konferencja Naukowo-Techniczna REW-INŻ, Kraków

Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2004) Analiza przyczyn uszkodzeń konstrukcji zabytkowej więźby dachowej na przykładzie kościoła parafialnego p.w. Świętej Jadwigi Śląskiej w Gryfowie Śląskim (In) 11. Konferencja Naukowo-Techniczna REMO, Wrocław

Ałykow K., Napiórkowska M. (2002) Renowacja obiektu zabytkowego i jego adaptacja dla celów telekomunikacyjnych na przykładzie wieży pokościelnej w Zawidowie (In) Prace Naukowe Instytutu Budownictwa Politechniki Wrocławskiej, z.82, Seria: Konferencje, z. 31, Wrocław

Breymann K. (1903) Allgemeine Baukonstruktionslehre. Zwieter Band. Die Konstruktionen aus Holz, Leipzig

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

- Gerner M. (1998) Anschuen, Verstaerken und Auswechseln. Reparaturverbindungen der Zimmerleute Fachwerk - und Dachkonstruktionen, Fulda
- Jasieńko J. (2003) Połączenia klejowe i inżynierskie w naprawie, konserwacji i wzmacnianiu zabytkowych konstrukcji drewnianych, Wrocław
- Pogorzelski J., Urban L. (1959) Ustroje budowlane. Cz. II. Konstrukcje drewniane, Warszawa
- Rapp P., Lis Z. (2001) Wzdłużne połączenia belek drewnianych wzmocnione prętami stalowymi (In) Inżynieria i Budownictwo nr 3`2001, Warszawa
- Wanderlen G. (1893) Handbuch der Baukonstruktionslehre. Erster Band. Die Konstruktionen in Holz insbesondere die Arbeiten des Zimmermanns, Leipzig
- oraz pozycje literaturowe, normy i przepisy powołane w ww. dokumentach.
- Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2019) Influence of Long-time Work of 19th Century Modern-type Roof Construction on Technical Condition of Vaults of Gothic Church (In) Di Tommaso A., Gentilini C., Castellazzi G. (Ed) Key Engineering Materials Vol. 817, Mechanics of Masonry Structures Strengthened with Composite Materials III, , pp. 605-612, Trans Tech Publications, Zurich
- Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2017) The Reinforcement, Reconstruction and the Conservation of Historical Masonry Walls – Case Study (In) Di Tommaso A., Gentilini C., Castellazzi G. (Ed) Key Engineering Materials Vol. 747, Mechanics of Masonry Structures Strengthened with Composite Materials II, pp. 550-557, Trans Tech Publications, Zurich
- Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2014) The Influence of Temperature and Cracks on the Structural Behaviour of Church Vaults as Exemplified by Selected Sacral Object of Lower-Silesia/ Poland (In) 9th International Masonry Conference, Guimarães
- Ałykow K., Napiórkowska-Ałykow M. (2006) Remont poawaryjny zabytkowego przepustu drogowego na rzece Santa Maria w Świeradowie-Zdroju (In) J. Jasieńko, A. Klimek, Z. Matkowski, K. Schabowicz (Ed) Problemy remontowe w budownictwie ogólnym i obiektach zabytkowych Część III. Naprawa, wzmacnianie, konserwacja i ochrona obiektów zabytkowych – badania, projektowanie, techniki, realizacje, Wrocław
- Ałykow K., Gałczyński S. (2003) Rola wstępnego sprężania zdegradowanych układów nośnych (In) Brząkała W., Butra J., Gałczyński S. (Ed) Geotechnika w Budownictwie i Górnictwie, Wrocław
- Ałykow K. (2001) Skotwiony górotwór jako obudowa zabytkowych wyrobisk i obiektów podziemnych (In) Konferencja Naukowo-Techniczna Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS, HADES – Polska, Kraków
- Borri, A., Castori G., Corradi M. (2012) Masonry confinement with SRP composites (In) Jasieńko J. (Ed) Structural Analysis of Historical Constructions, Wrocław
- Breymann K. (1903) Allgemeine Baukonstruktionslehre. Erster Band. Die Konstruktionen in Stein, Leipzig
- Capozucca R. (2010) Strengthening of shear damaged historic masonry walls (In) 8th International Masonry Conference, Dresden
- Domasławski W., Kęsy-Lewandowska M. (1998) Badania nad konserwacją murów ceglanych, Toruń
- Hoła J., Matkowski Z. (2009) Wybrane problemy dotyczące zabezpieczeń przeciwwilgociowych ścian w istniejących obiektach murowanych (In) XXIV Konferencja Naukowo-Techniczna Awarie Budowlane, pp. 73-92, Szczecin-Międzyzdroje
- Jasieńko J., Bednarz Ł., Misztal W., Raszczuk K. (2010) Konserwacja konstrukcyjna i wzmacnianie murów historycznych (In) Szmygin B. (Ed) Ochrona, konserwacja i adaptacja zabytkowych murów, Warszawa
- Jasieńko J., Bednarz Ł., Misztal W., Raszczuk K. (2010) Nowoczesne metody wzmacniania i napraw historycznych konstrukcji murowych, akceptowalne z punktu widzenia konserwatorskiego, (In) Konferencja Naukowa Obwarowania Miast – Problematyka Ochrony, Konserwacji, Adaptacji, Ekspozycji
- Jasieńko J., Łodygowski T., Rapp P. (2006) Naprawa, konserwacja i wzmacnianie wybranych, zabytkowych konstrukcji ceglanych, Wrocław
- oraz pozycje literaturowe, normy i przepisy powołane w ww. dokumentach.
- Gebhardt Erich,(1913) „Die Kirche Wang im Rießeengebirge und ihre Geßchichte”, Hamburg Agentur des Rauhen Haußes

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

- Lange Tadeusz W. (1992) „The position of Vang Church, alias Wang Temple (Karpacz, Poland), in Norwegian stave church” folia Scandinavica vol.1, Poznań
- Lange Tadeusz W. (2015), „Stavkirker. Norweskie kościoły słupowe”, Muzeum Narodowe w Gdańsku
- Bertolin Chiara, Sesana Elena „Natural hazards affecting cultural heritage: assessment of flood and landslide risk for the 28 existing Norwegian stave churches” <https://www.emerald.com/insight/2398-4708.htm>
- Jakhelln Gisle. „The Stave Churches of Northern Norway – Interpretation and Reconstruction of a Stave Church at Trondenes Museum, Harstad” Conservation and Rehabilitation of Vernacular Heritage ICOMOS LXVII
- Anders Moen Kaste „Norway’s wooden stave churches are a demanding heritage to maintain” <https://sciencenorway.no/architecture-church-medieval-history/norways-wooden-stave-churches-are-a-demanding-heritage-to-maintain/1800129>
- Bakken Kristin (Ed.), 2016 „Preserving the stave churches. Craftsmanship and research.” The Norwegian Directorate for Cultural Heritage
- Dahl Johan C., (1837), „Denkmale einer sehr ausgebildeten Holzbaukunst aus den frühesten Jahrhunderten in den innern Landschaften Norwegens” Dresden, <https://doi.org/10.3931/e-rara-7421>
- Kurek Jan, (2017), „Norwegian Stave Churches – In Dietrichson And Håkon Christie research” space & FORM | przestrzeń i FORMa ‘32_2017 DOI: 10.21005/pif.2017.32.B-02
- Praca zbiorowa (2011) „Wyjątkowa uniwersalna wartość a monitoring dóbr światowego dziedzictwa” publikacja w ramach projektu: „Doskonalenie systemów ochrony i zarządzania dóbr wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – opracowanie deklaracji wyjątkowej uniwersalnej wartości i wskaźników monitoringu na podstawie doświadczeń Norwegii i Polski”. ICOMOS 2011
- Sztwiertnia Dominika, Ochalek Agnieszka, Tama Alicja, Lewińska Paulina „HBIM (heritage Building Information Modell) of the Wang Stave Church in Karpacz – Case Study” International Journal of Architectural Heritage 2019 <https://doi.org/10.1080/15583058.2019.1645238>
- Szilágyi Kata, Sand-Eriksen Anette, (2021), „Medieval Norwegian Wooden (Stave) Churches: Built Heritage And Places Of Memory”, Hungarian Archoeology e-Journal 2021 Spring
- Gullbrandsson Robin, (2013), „Medieval roof trusses in churches of Northern Småland”, Lund Archaeological Review 19 (2013), pp. 77–94.
- Lehne Marit, Mantellato Sara, Sanchez Asel Maria Aguliar, Caruso Francesco „Conservation issues and chemical study of the causes of alteration of a part of the Stave Church in Hopperstad (Norway)”, Heritage Science <https://doi.org/10.1186/s40494-019-0322-6>
- Esskevik Aase H., (2014), „The stave church as a medium for the intangible cultural heritage. How to Implement and Safeguard the Traditional Handcraft Through Architectural Conservation” Konstvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet Masterprogram i kulturarvsstudier VT
- „Borgund stavkyrkje og støpul. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
- „Eidsborg stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
- „Eidsborg stavkyrkje. Koservering av veggmalier fra 1600-tallet og paneler fra middelalderen” Rapport Kunst 35/2007
- „Flesberg stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
- „A -68 Flesberg stavkyrkje. Prøveavdekking av 1600-tallsdekor i skipet” Rapport Kunst 4/2006
- „Gol stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
- „Grip stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
- „Grip stavkyrkje – konserveringsarbeider i 2006” Rapport 62/2006
- „Anno 1621 Bleff denne kircke bygd. En undersøkelse av Grip stavkirke” Rapport 15/2007
- „Hedalen stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
- „A 144 Hedalen stavkirke. Behandling av fire inventarstykker. Prosjektbeskrivelse (P. nr 1761)” Rapport Kunst 2/2006
- „A 167 Heddal stavkirke. Konsolidering av limfargedekor i koret”. Rapport 49/2008
- „Hegge stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
- „Høre stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
- „Under grunnstokkenei Høre stavkirke, Vang i Valdres” Rapport Arkeologiske utgravninger 38/2006
- „Hopperstad stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

„Lom stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Nore stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Reinli stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Rødven stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Røldal stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Torpo stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Undredal stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Urnes stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Uvdal stavkyrkje. Dokumentasjon av stavkyrkjeprogrammet” Rapport 2016
„Prekestolen i Ringebru stavkirke” NIKU Oppdragsrapport 122/2014
„Testing av to skannemetoder for dokumentasjon av limfargedekorerte overflater i Urnes stavkirke” NIKU Oppdragsrapport 14/2012
„Hopperstad stavkirke. Behandling av kunst og inventar. Forprosjekt” NIKU Oppdragsrapport 46/2011
„Bevaret af den Gamle kirke” NIKU Oppdragsrapport 101/2013
„Tilstandsregistrering av kunst og inventar i Gol stavkirke” NIKU Oppdragsrapport 14/2012
„Gjenanvendte bygningsdeler i Jostedalen kirke?” NIKU Oppdragsrapport 140/2010
„A 128 Ringebru stavkirke” NIKU Oppdragsrapport 249/2010
„A 128 Ringebru stavkirke” NIKU Oppdragsrapport 169/2013
„Minnetavle fra Hopperstad stavkirke” NIKU Oppdragsrapport 247/2010
„Om det verste skulle skje ...” Rapport 1/2006
„Stavkirkeprogrammet 2001–2015 – Hva har skjedd så langt?” Rapport 2008
„Reinli stavkirke, Sør-Aurdal, Valdres. Støttemur til kirkegård” Rapport Arkeologiske utgravninger nr 61/2007
„Tjæreprosjektet 2008” Rapport 1/2009
„A 58 Torpo stavkirke” NIKU Oppdragsrapport 174/2009
„Laserskanning av Urnes stavkirke, Luster kommune, Sogn og Fjordane” Oppdragsrapport 180/2009
„Mange bekker små (...)” Rapport 31/2008
„Sikring og oppbevaring av kunst og inventar i A 284 Urnes stavkirke, Luster kommune, i forbindelse med bygningsarbeid i kirken” Rapport Kunst 8/2008
„To ukjente kors i Uvdal stavkirke” Rapport 29/2007

<https://wang.com.pl>, dostęp 19.10.2023

Ola Storsletten: Tablice „Vang Karpacz”, 2005

Stabkirche Wang Karpacz/Polen Zustandsbericht, Sanierungs - und Pflegekonzept

Anja Rösner (2006) Kirche Wang – Reise einer Stabkirche von Norwegens Fjorden ins Riesengebirge. Labonde, Grevenbroich

Arne Berg: (1981) Die Stabkirche von Vang und ihre lange Reise. In: Claus Ahrens (Hrsg.): Frühe Holzkirchen im nördlichen Europa (= Veröffentlichung des Helms-Museums), Hamburg

Raimund Wolfert (1994) Stabkirche Wang: Kleinod im Riesengebirge

1.3. Uwaga formalna

Do *Ekspertyzy* dołączono kopię nominacji dr inż. Krzysztofa Ałykow na rzeczoznawcę Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu na okres 2021.03.15-2024.12.31 jedynie jako wskazanie kwalifikacji zawodowych w specjalizacji „konserwacja zabytków architektury i budownictwa oraz przygotowanie i nadzór nad realizacją inwestycji w obiektach zabytkowych; konstrukcje budowlane”.

Podczas opracowywania niniejszej *Ekspertyzy* dr inż. Krzysztof Ałykow nie działał w trybie wskazanym w Rozporządzeniu o rzeczoznawcach MKiDN (Dz. U. z dn. 2004.05.10 Poz. 1901, tekst jednolity z dn. 2020.10.28), jak również nie użył on pieczęci o treści wynikającej z Rozporządzenia o rzeczoznawcach MKiDN (Dz. U. z dn. 2004.05.10 Poz. 1901, tekst jednolity z dn. 2020.10.28), co wynika bezpośrednio z ww. Rozporządzenia.

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

2. KARTA TYTUŁOWA

2.1. Dane ogólne

2.1.1. Rodzaj obiektu

Kościół ewangelicko - augsburski

2.1.2. Lokalizacja

Karpacz, Na Śnieżkę 8, gm. Karpacz, pow. jeleniogórski, woj. dolnośląskie

2.1.3. Styl

skandynawsko - romański

2.1.4. Czas powstania

XII w., XIX w.

2.1.5. Wykaz dokumentów

495 z 1958-12-11; A/1365/495 z 2009-10-01

2.1.6. Właściciel obiektu

Parafia ewangelicko – augsburska Wang

2.1.7. Autor dokumentacji

dr inż. Krzysztof Ałykow
mgr Kosma Jackiewicz
mgr Bohdan Jackiewicz
mgr inż. arch. Amelia Procka

2.1.8. Autor programu prac konserwatorskich

mgr Kosma Jackiewicz
mgr Bohdan Jackiewicz

2.1.9. Data i miejsce wykonania dokumentacji

Wrocław, 14 listopad, 2023 r.

2.2. Cel opracowania

Celem prac konserwatorskich jest kompleksowa konserwacja zachowawcza i estetyzująca. Celem nadrzędnym podczas prowadzenia prac konserwatorskich będzie zabezpieczenie fragmentów wnętrza, elewacji oraz przekrycia dachowego przed degradacją, a także przywrócenie ich oryginalnego wyglądu. Przedmiotem opracowania są następujące elementy:

- elementy konstrukcji drewnianej ścian
- detal snycerski
- okna wraz z gromólkami
- konstrukcja drewniana stropu
- wystrój snycerski i elementy konstrukcyjne elewacji
- pokrycie dachu
- portale oraz drzwi

3. OPIS OBIEKTU

3.1. Sytuacja

Kościół Wang zlokalizowany jest w zachodniej części Karpacza, położony na wysokości 885 m n.p.m. Jest usytuowany na osi wschód – zachód. Teren założenia otoczony jest murem ujętym również w Rejestrze Zabytków. W sąsiedztwie kościoła znajduje się cmentarz ewangelicki, budynek plebanii, kasa kościoła, a także rzeźba „Wskrzeszenie Łazarza” oraz pomnik hrabiny Joanny Julianny Fryderyki von Reden. W osi głównego wejścia znajduje się fontanna. Kościołowi towarzyszy również kamienna wieża, mająca chronić go przed wiatrem. Zachodnią część tarasu porastają drzewa liściaste oraz iglaste.

3.2. Materiały, konstrukcja, technika

Budynek zbudowany został z drewna iglastego. W partiach autentycznych jest to sosna norweska. Kościół jest posadowiony na kamiennym, ocementowanym podmurowaniu o wysokości około 60 cm. Dzwonnica została wykonana z miejscowego kamienia. Jest połączona z kościołem drewnianą galerijką. Pokrycie kościoła, jak i wieży pierwotnie stanowiły płytki łupkowe, które później zamieniono na przekrycie z gontu. Absyda zwieńczona latarnią pokryta jest spatynowaną blachą miedzianą.

W skład budynku kościoła wchodzi: elementy konstrukcyjne, elementy wypełniające i ornamentacyjne (oryginalne detale romańskie oraz elementy dziewiętnastowieczne, naśladujące formy romańskie). Ławy fundamentowe wykonano z ciosów kamiennych na zaprawie cementowej. Głównymi elementami konstrukcyjnymi są słupy oraz kolumny. Na nich wsparte są ściany oraz więźba dachowa, flankują narożnikowo wszystkie zasadnicze części budowli. Ściany mają grubość 20 cm, wzmocnione prostopadłe stojącymi belkami związanymi z belką ryglową przebiegającą przez ścianę pod rzędem okien korpusu kościoła. Więźba dachowa pochodzi z XIX wieku, więźba jętkowa o wzmocnionych krokwiach.

3.3. Rzut

Kościół jest jednonawowy, trójprzęsłowy, otoczony krużgankiem, z prezbiterium. Założony na planie prostokąta o wymiarach 9 m x 7,5 m, przykryty płaskim belkowanym stropem, wspartym na 10 kolumnach. Od zachodu do korpusu przylega kruchta z zewnętrznym oraz wewnętrznym portalem wejściowym. Kościół posiada również antresolę przeznaczoną dla chóru. Od wschodu znajduje się niższe i węższe prezbiterium, zakończone półokrągłą apsydą. Od północy kwadratowa zakrystia, od południa przedsionek z wyjściem na galerię. Wewnątrz znajduje się zbudowany w 1980 roku ołtarz oraz ambona wykonana z norweskiego drewna.

3.4. Bryła

Kościół składa się z wysokiego, szczytowego korpusu nawowego, niższego prezbiterium zakończonego apsydą, przyległych od strony zachodniej, północnej i południowej przedsionków, wysokiej sygnaturki umieszczonej w dwuspadowym dachu korpusu kościoła oraz z wolnostojącej dzwonnicy połączonej z kościołem drewnianą galerią kolumnowo – arkadową. Krużganek jest o połowę niższy od korpusu budynku. Nawa oraz prezbiterium są przekryte dachami dwuspadowymi, z wykuszami, do czego użyto gont drewniany ciosany. Absyda przekryta jest półkopułą wykończoną blachą miedzianą, zwieńczoną cylindryczną latarnią z profilowanym gzymsem i kopulastym hełmem, na szczycie krzyż. Na osi z wieżą kościelną, znajduje się sygnaturka przykryta dachem czterospadowym, zwieńczona stalowym krzyżem.

3.5. Elewacje

Główne wejście znajduje się w elewacji zachodniej. Zdobione drzwi wejściowe flankują dwie półkolumny, na których płaczą się ze sobą węże i rośliny. Na kapitelach znajdują się lwy, pilnujące wejścia. Nad portalem jest pulpityowy daszek na dekoracyjnych wspornikach. W ścianach szczytowych przedsionków znajduje się pięć smukłych, wąskich okien, półkoliście zamkniętych. Dwuspadowe dachy przedsionków zwieńczone krzyżami. Do północnego przedsionka przylega kwadratowa zakrystia, przekryta trójspadowym daszkiem. Przeciwny, południowy przedsionek prowadzi na galerię. Po

bokach prostego, prostokątnego portalu dwie konsole, drzwi drewniane z okuciem i antabą. Progi portali segmentowe – wklęsłe. Galeria posadowiona jest na wysokim podmurowaniu, schodki na galerię od strony zachodniej oraz wschodniej. Kolumny galerii proste, zwężające się lekko ku górze, z cylindrycznymi bazami i głowicami oddzielonymi od trzonu profilowanym wałkiem. Kolumny połączone są ze sobą półkolistymi arkadami, galeria przekryta dwuspadowym dachem. W elewacjach zachodniej, północnej oraz południowej dwa rzędy arkadowych okien – pierwszy rząd oświetla wnętrze krużganka, drugi nawę kościoła. Okna o półokrągłym łuku, szklone gomółkami w ołowianych oprawach. Krużganek przekryty pulpitowym daszkiem obiegającym obwód budynku. Od wschodu, prezbiterialna część krużganka nie posiada okien arkadowych. W dolnej części apsydy pięć wąskich okien, w ich osiach, poziom wyżej, pięć okrągłych okien. W dachu apsydy, na osi okrągłych okienek, znajduje się pięć prostokątnych lukarn zamkniętych półkoliście, z okienkami ujętymi po bokach prostymi kolumnkami wraz z archiwoltą i zaakcentowanym kluczem. Okrągłe okna pojawiają się również w północnej i południowej elewacji, w prostokątnej części prezbiterium.

Ściany zewnętrzne krużganka są oszalowane pionowo szerokimi deskami. Wyższe fragmenty ścian pokryte są drobną, drewnianą łuską rombowa.

Podwójna, czworoboczna sygnaturka umieszczona jest pośrodku dachu. Dolna część z narożnymi słupami, górna część umieszczona w dwuspadowym daszku dolnej części. Górna część przykryta czterospadowy daszek z iglicą z gałką, maszt z gałką, chorągiewką i złożoną gwiazdą. W południowej i północnej ścianie sygnaturki umieszczono symetrycznie koliste płyciny z ażurową, maswerkową ornamentyką rozetową. W dolnej części cztery z rombem pośrodku, w górnej części po jednej. Kalenice dachów korpusu, prezbiterium i krucht ozdabiają dekoracyjne, ażurowe, rzeźbione grzebienie maswerkowe w prostokątnym obramieniu. Szczyty dachów ozdobione zostały sterczynami w postaci smoczych paszcz, mającymi nawiązywać do dekoracji zdobiących łodzie Wikingów.

3.6. Wnętrze

Wewnętrzne ściany są oszalowane deskami. Apsyda oddzielona od prezbiterium łukiem tęczowym. W ścianach znajdują się szerokie, biforyczne okna o kostkowym kapitulu pośrodku i po bokach oraz okulusie w górnym przeźroczu. Okna te wprowadzają pośrednie światło z krużganka. W północnej ścianie prezbiterium portal zamknięty odcinkiem łuku, obramiony listwą o półokrągłym profilu. Drzwi drewniane, z okuciem. Nawa jest oddzielona od prezbiterium za pomocą trzech lekko spłaszczonych arkad, łączących cztery kolumny słupowe. Łuki zaakcentowane gurtami. Gładkie trzony kolumn oddzielone od bazy podwójnym wałkowaniem, głowice cylindryczne, pokryte romańskimi reliefami, wzbogaconymi przedstawieniami figuralnymi.

Portal północny posiada dwie półkolumny z motywem mężczyzn o wysuniętych rozdwojonych językach. Półkolumny wieńczą cylindryczne kapitele. Archiwolta ma kształt półkola.

Portal południowy flankują dwie półkolumny z motywem mężczyzn o wysuniętych rozdwojonych językach. Półkolumny wieńczą cylindryczne kapitele. Archiwolta ma kształt liścia koniczyny.

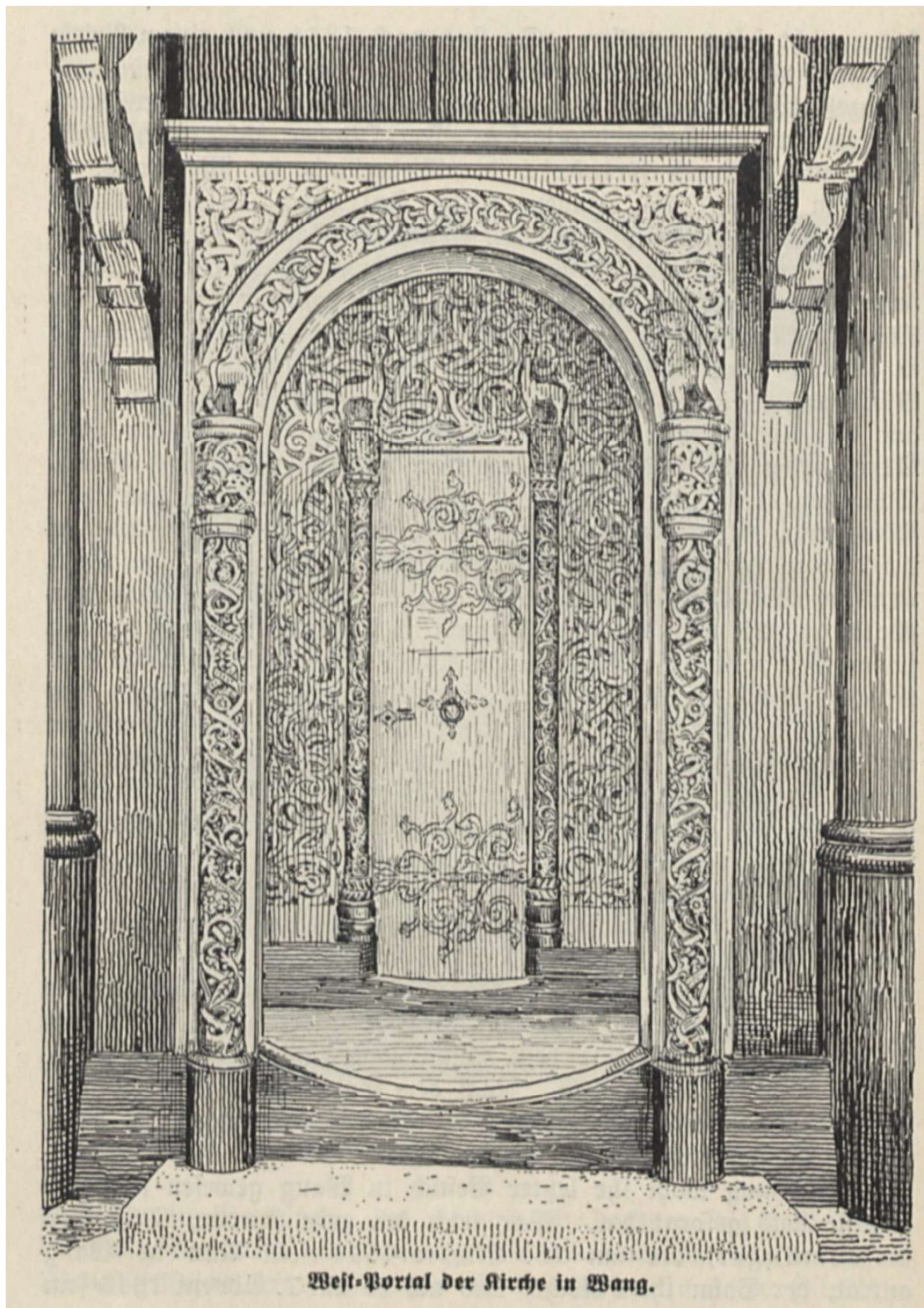
Podłogi drewniane z desek, układane na legarach. Na chór prowadzą schody drewniane, policzkowe, zabiegowe.

Strop nad nawą – ozdobny, kasetonowy, złożony z trzech warstw desek ocieplonych od góry płytami pilśniowymi. Cała płyta stropu ułożona na belkach dzielących wnęki kasetonów ułożonych poprzecznie do osi podłużnej kościoła i podwieszonych do tramu leżącego na podłodze strychu, podwieszonego w połowie rozpiętości. Nad zakrystią sklepienie drewniane nieckowe. Nad prezbiterium sklepienie odcinkowe z desek podwieszonych do krążyn zbijanych, sklepienie ocieplone płytami pilśniowymi. Nad apsydą sklepienie częściowo kolebkowe przechodzące w półkopułę, o konstrukcji z desek na krążynach.

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

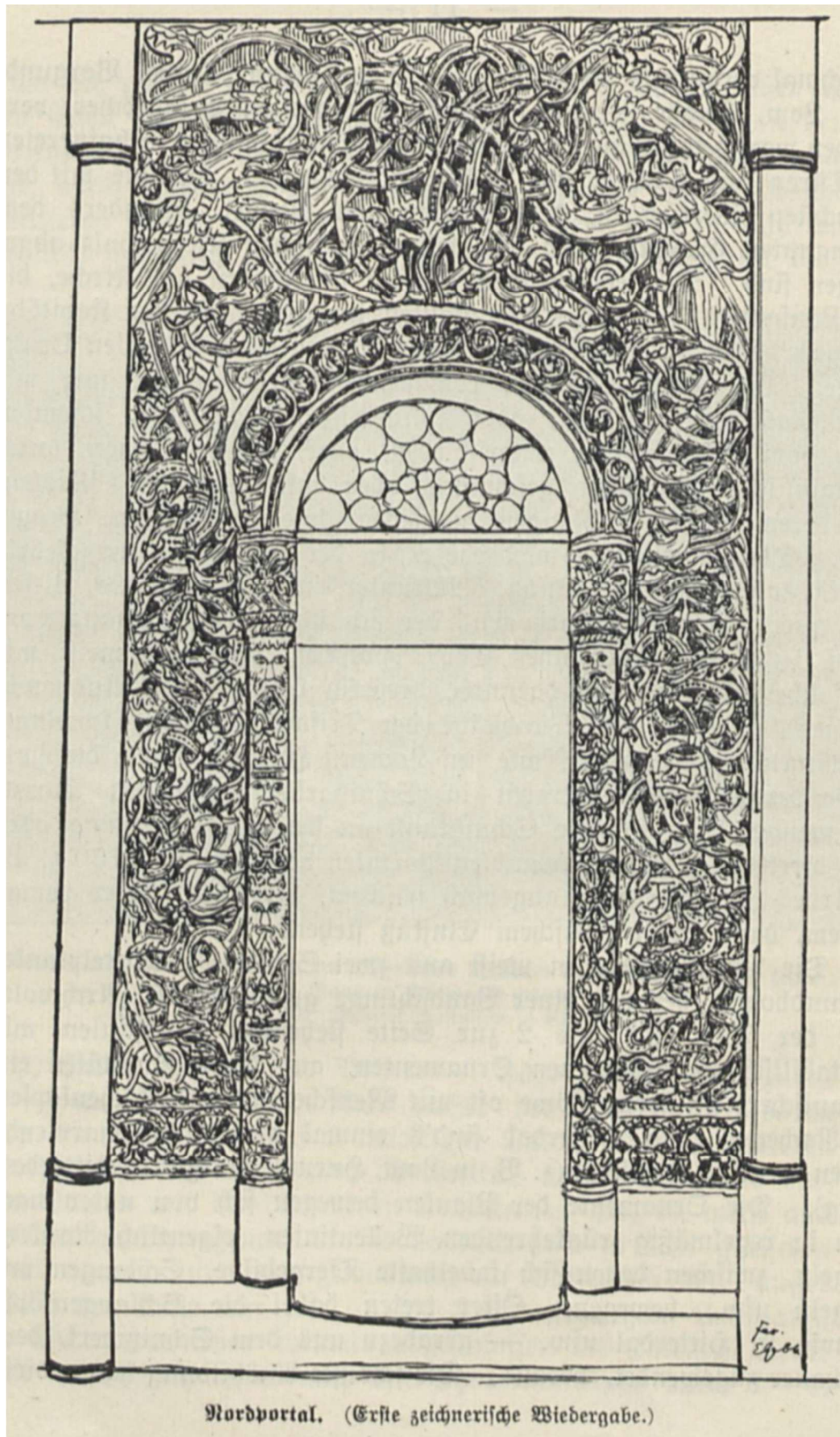
Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

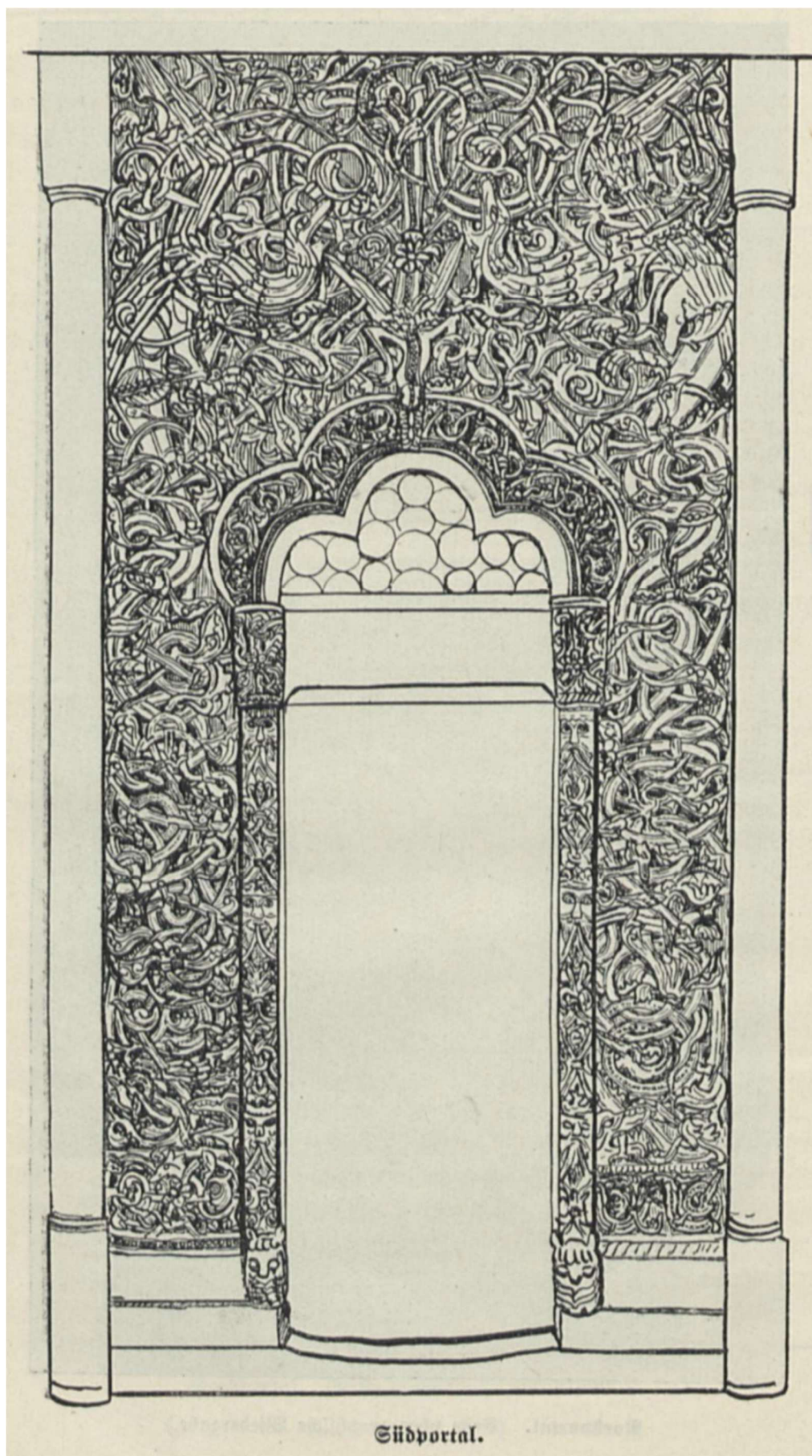
Ryc 1. Portal główny.

Erich Gebhardt „Kościół Wang w Rießengebirge i jego historia”, 1913

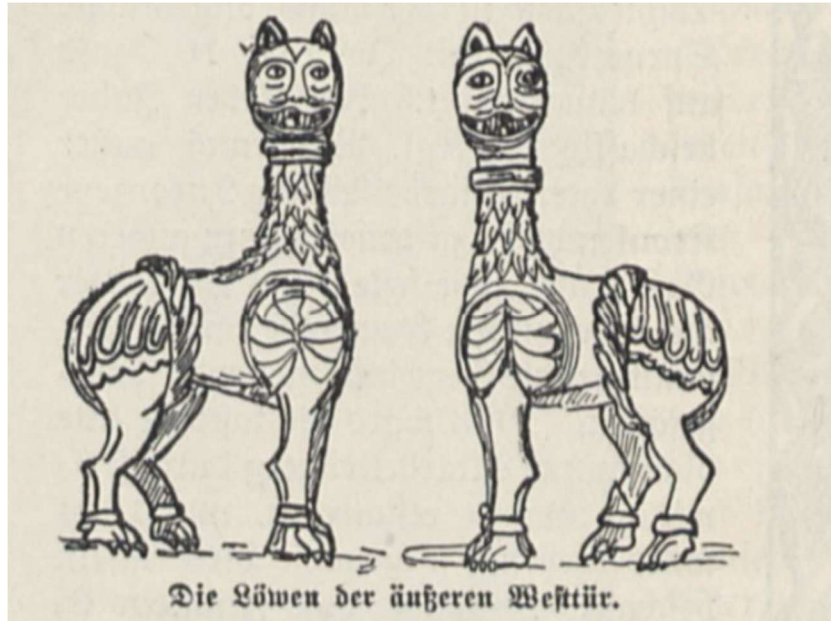
Ryc 2. Portal wewnętrzny, północny.

Erich Gebhardt „Kościół Wang w Riesengebirge i jego historia”, 1913

Ryc 3. Portal wewnętrzny, południowy.

Erich Gebhardt „Kościół Wang w Rießengebirge i jego historia”, 1913

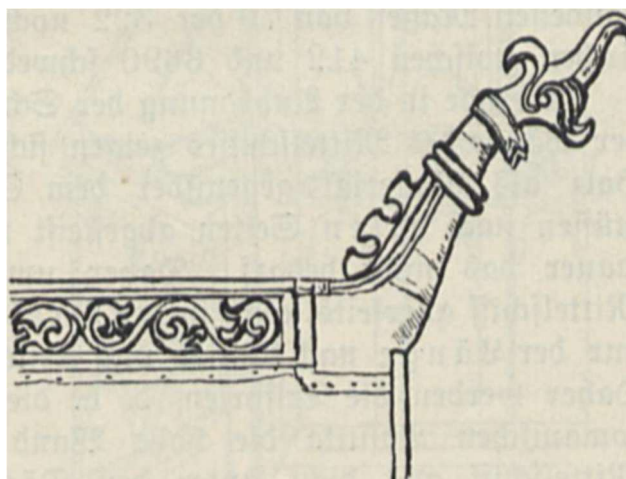
Ryc 4. Stylizowane lwy z portalu głównego.

Erich Gebhardt „Kościół Wang w Rießengebirge i jego historia”, 1913

Ryc 5. Walka Dawida z Goliatem, kapitel południowej kolumny.

Erich Gebhardt „Kościół Wang w Rießengebirge i jego historia”, 1913

Ryc 6. Grzebień oraz smocza paszcza.

Erich Gebhardt „Kościół Wang w Rießengebirge i jego historia”, 1913

4. RYS HISTORYCZNY

4.1. Historia kościoła

Kościół został zbudowany prawdopodobnie w 1175 roku, w południowej Norwegii, w niewielkiej miejscowości Vang, położonej nad jeziorem o tej samej nazwie. W związku z niewystarczającym rozmiarem kościoła oraz wymogiem przeprowadzenia kosztownych napraw, zdecydowano się go sprzedać w 1841 roku. Kupił go norweski malarz, profesor drezdeńskiej Akademii Sztuk Pięknych – Johan Christian Clausen Dahl, za 427 marek. Jego plan przeniesienia kościoła do Oslo nie powiódł się i sprzedał budowlę pruskiemu królowi Fryderyki Wilhelmowi IV za 360 marek. Budynek rozebrano wtedy na części pod okiem Franza Wilhelma Schiertza – będącego malarzem i architektem ucznia Dahla. Przetransportowano go do Berlina, gdzie miał stanąć na Pawiej Wyspie. Król zrezygnował jednak z tego pomysłu i ostatecznie kościół przeniesiono w Karkonosze, z inicjatywy hrabiny Friederike von Reden. Miejsce zostało подарowane przez hrabię Christina Leopolda von Schaffgotscha – był to teren na zboczu Czarnej Góry. Kamień węgielny został położony 2. sierpnia 1842 roku. Budowa trwała dwa lata, pod okiem królewskiego budowniczego - Hamanna.

Vang in Norwegen 1841

(nach dem in Dresden befindlichen Original von Fr. Breller dem Älteren, † 1878).
a Schiff, b Turm der neuen Kirche, c Chor, d Kreuzarm der neuen Kirche, e Friedhof,
f Wednisfjeld, g Skudshorn, links davon Bergsfjeld, h Grindesfjeld.

Virsz - dolny.slask.org.pl

Ryc. 7. Kościół Wang przed przenosinami z Norwegii, 1841,

źródło: <https://polska-org.pl>

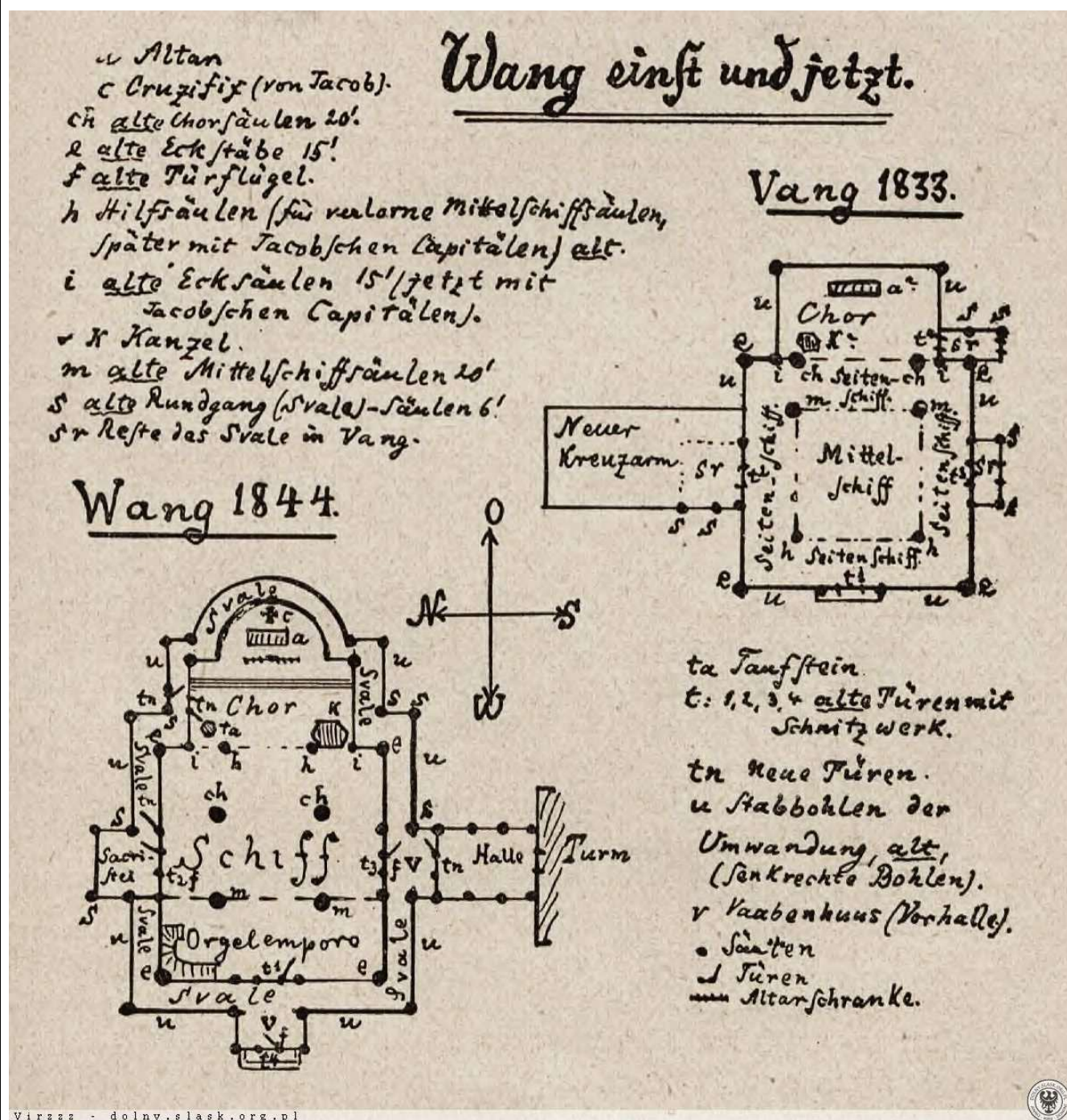
Kierujący budową architekt Hamann, za zgodą króla, dokonał zmian w projekcie Schiertza. Zdecydowano się zlikwidować południowe wejście do prezbiterium, podzielono w inny sposób szczyty przedsionków, dodano łącznik oraz wieżę oraz rząd arkadowych okien w korpusie nawowym. Mimo zmian w projekcie, wymiary i proporcje wciąż były zbliżone do pierwotnych. Część elementów musiała zostać zrekonstruowana. Większość rzeźb portalowych i kolumnowych jest oryginalna, niektóre

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

elementy są odtworzone bądź uzupełnione przez rzeźbiarza Jakoba z Janowic Wielkich. Według rysunków, Hamann zdecydował się również zmienić układ portali, m. in. dawny główny zewnętrzny portal południowy jest obecnie wewnętrznym portalem zachodnim. Wszystkie drzwi zostały dorobione, podobnie okucia, które wzorowano na okuciach średniowiecznych.

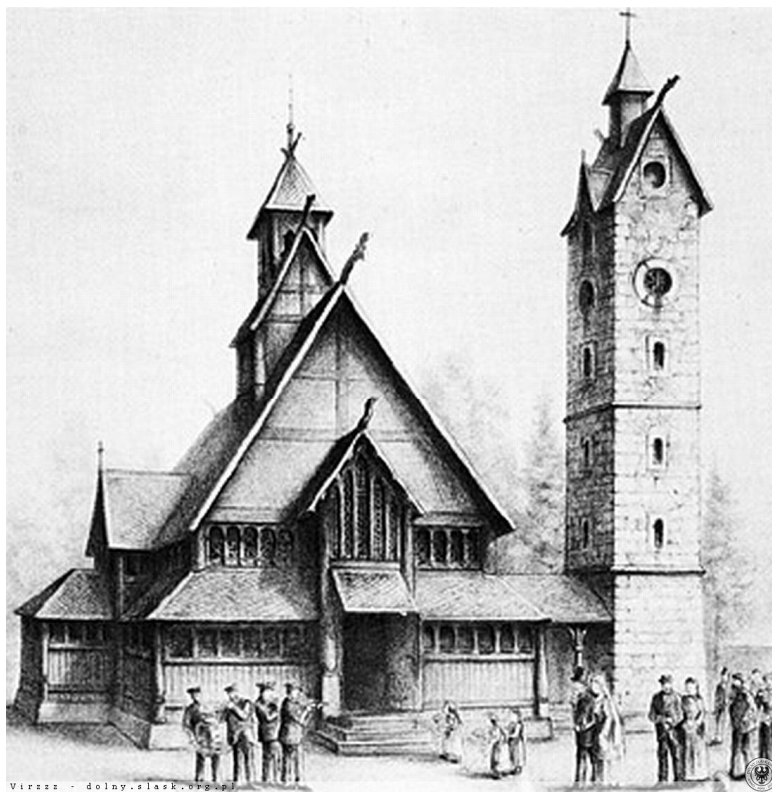

Ryc. 8. Porównanie rzutów kościoła przed i po przeniesieniu. Lata: 1833 - 1844.

Źródło: <https://polska-org.pl>

Koszt budowy samego kościoła wyniósł 16 895 talarów. Łączna suma wydatków na tę inwestycję wyniosła 26 575 talarów. Uroczyste otwarcie kościoła nastąpiło 28. lipca 1844 roku, a w sierpniu poświęcono cmentarz. W 1856 roku, po śmierci hrabiny, umieszczono na jej cześć tablicę pamiątkową zaprojektowaną przez architekta Friedricha Augusta Stülera. Zaprojektował on również nową, wolnostojącą granitową dzwonnice.

Na świecie zachowało się niewiele przykładów drewnianych kościołów słupowo – ryglowych pochodzących ze Skandynawii. Mimo swobodnego podejścia do rekonstrukcji kościoła w XIX wieku, jest on uważany za jeden z bardzo dobrych przykładów architektury norweskiej.

Ryc. 9. Kościół Wang. Autor: Johan Christian Clausen Dahl. Lata: 1844 - 1857.

Źródło: <https://polska-org.pl>

4.2. Prace naprawcze

Organy zostały poddane naprawom pierwszy raz w 1881 roku.

W latach 1902 – 1907 odbyły się kompleksowe prace remontowe o łącznej wartości ok. 22 000 marek. Wymieniono całą podłogę kościoła. Wymieniono dach łupkowy, wykonano kolejną naprawę organów. Rok później wymieniono również żyrandole i kinkiety.

W latach 1911 – 1912 założono elektryczną instalację oświetleniową oraz elektryczne ogrzewanie.

W latach 60. XX wieku zewnętrznie obiektu pomalowano farbą wiśniowo – brązową. W 1969 roku wykonano gruntowną naprawę muru oporowego. Powstał wtedy również historyczny sztandar kościoła Wang.

W 1971 roku pojawiło się zewnętrzne oświetlenie kościoła, rozpoczęto również remont podłóg świątyni oraz krużganka.

W latach 1966 – 1976 wymienione zostało pokrycie dachowe świątyni. ks. Gustaw Broda uzyskał pozwolenie na budowę nowej plebanii, której budowa zakończyła się w 1980 roku.

W 1976 roku kościół został zaatakowany przez grzyba, który zniszczył fundamenty, a także podstawy oryginalnych kolumn. W efekcie jego działań, północne ściany świątyni osiadły. Wymienione elementy drewniane zostały zabezpieczone środkami antygrzybicznymi. Roboty naprawcze związane z walką z grzybem trwały trzy lata.

W 1990 roku przeprowadzono szeroko rozwinięte prace remontowe, w których zakres wchodziło: wymiana płotu cmentarza, naprawa zegara, odnowienie fontanny, zainstalowanie nocnego oświetlenia kościoła, adaptacja części plebanii.

W 1991 uszczelniono kościół oraz wymieniono płot od strony Parku Karkonoskiego.

W 1992 roku została wymieniona instalacja elektryczna w kościele. Zamontowano również instalację przeciwpożarową oraz antywłamaniową.

Rok 1997 był obfity w prace remontowe. Zmodernizowano wtedy ogrzewanie kościoła, dwukrotnie zaimpregnowano cały kościół, wymieniono szpicę na wieży kościoła. Renowacji zostały poddane rozety oraz krzyże na daszkach zakrystii kościoła.

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

W 2000 roku konserwacji zostały poddane deski podwalinowe kościoła. Usunięto skorodowane fragmenty kolumn zewnętrznych oraz niewłaściwe uzupełnienia między deskami w krużganku. Usunięto również gwoździe, które wpływały negatywnie na stan drewna, powodując procesy gnilne drewna. Uszczelniono dach dzwonnicy.

W 2001 roku pracami konserwatorskimi zostały objęte metalowe kratki podłogowe kościoła. Zabezpieczono drewniane elementy ścian oraz kolumn wewnątrz kościoła przeciwpożarowym lakierem ochronnym. Kontynuowano prace nad przeglądem i konserwacją desek podwalinowych. Odślonięcie podłóg krużganka pozwoliło na konserwację nasad kolumn, znajdujących się pod poziomem podłogi.

W 2002 roku odtworzono brakujące fragmenty rozet. Na strychu kościoła wymieniono uszkodzone i skorodowane elementy belek na zdrowe, podobne wiekowo.

W 2006 roku naprawy dotyczyły pokrycia dachowego (renowacja pokrycia gontowego) oraz wewnętrznych elementów więźby kościoła, łącznika i dzwonnicy (impregnacja).

W 2007 roku renowacji zostało poddane wnętrze kościoła: ściany i sufity, chór ze schodami, elementy snycerki, portale, drzwi, głowice kolumn, elementy ruchome.

W 2010 roku odbyła się naprawa łącznika między kościołem, a wieżą. Naprawiono również zewnętrzne elementy konstrukcyjne kościoła.

5. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Mimo tego, że obiekt jest regularnie poddawany renowacjom i naprawom ze względu na bycie wysokiej jakości atrakcją turystyczną, jego obecny stan zachowania można ocenić jako średni. Działanie warunków atmosferycznych oraz czynniki biologiczne przyczyniły się do ponownego pogorszenia jego stanu.

Na elewacji zachodniej zauważyć można głównie przetarcia farby na narożnych słupach oraz elementach snycerskich. Pojawiają się przebarwienia w strefie cokołu oraz pokrycia dachowego. Na słupach znajdują się pionowe pęknięcia. Elementy odwadniające i wykańczające dach poddały się korozji. Na gonce pojawiają się pomarańczowe oraz zielone naloty.

Na elewacji północnej zauważyć można działanie mchu, objawiające się zielonym nalotem, m.in. na paszczach smoków, krzyżu na wykuszu oraz w załamaniach dachu, którędy spływa woda. Na końcu kalenicy wykuszu widać ubytki w gonce. Parapety mają ślady patyny. Elementy odwadniające i wykańczające dach poddały się korozji. Pojawiają się przebarwienia w strefie cokołu oraz ubytki w kamiennych schodkach.

Od strony wschodniej, kopuła pokryta jest patyną, zaczerniona przy budynku. Pojawiają się również plamy oraz zacieki z rdzy w dolnej części kopuły. Kolumny okien kopuły popękane, jedna z kolumn (elewacja wschodnia) ciemna od wilgoci, parapety zewnętrzne zardzewiały. Ze stolarki okiennej schodzi farba. Na krzyżu widać rdzawe plamy. Połączenie dachu podcienia z wieżą zostało wykonane niepoprawnie, co spowodowało pojawienie się zielonego nalotu na kamieniach wieży. Rynna stykająca się bezpośrednio ze ścianą wieży również spowodowała zacieki na murze. Na gonce podcienia pojawiają się zielone oraz pomarańczowe naloty, co może świadczyć o rozwoju glonów lub mchu na powierzchni drewna.

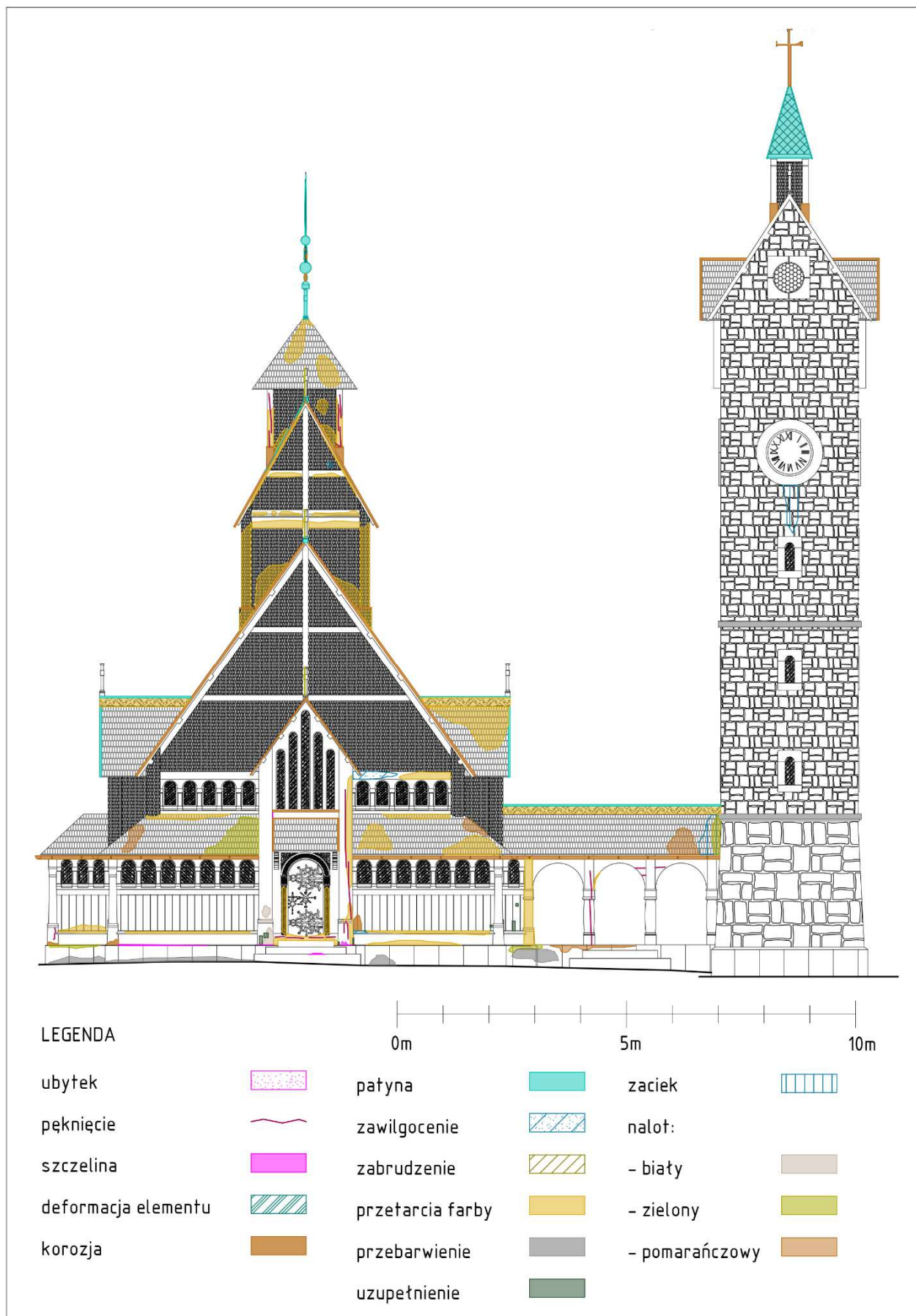
Najwięcej zniszczeń zauważyć można na elewacji południowej. Pojawiają się zacieki oraz zabrudzenia w miejscu gdzie wieżyczka łączy się z główną częścią dachu. Gonty w strefie, gdzie spływa woda są odbarwione. Na prawo od wieżyczki znajduje się stosunkowo duży ubytek zakryty prowizorycznie elementem blaszanym. W załamaniu dachu – gdzie pojawia się wykusz – znajduje się mech. Na drewnianych kolumnach wieńczącej wieżyczki pojawiają się pęknięcia. W niższej części pojawiają się przesunięcia drewnianych elementów rozet. Na paszczach smoków pojawia się biały nalot. W drugim rzędzie okien zauważyć można ubytki oraz pęknięcia w szkleniu. Między cokołem a konstrukcją drewnianą znajdują się szczeliny, które mogą sprzyjać gromadzeniu wody, co za tym idzie korozji baz słupów.

Na całym obszarze dachu zdarzają się ubytki oraz pęknięcia gontu. Na stan elementów drewnianych wpływa również słaby stan obróbki blacharskiej, która jest obecnie zdeformowana, z rdzawymi oraz błękitnymi nalotami, które tworzą zacieki na drewnie. Rynny są w słabym stanie, przez co nie spełniają dobrze swojej funkcji.

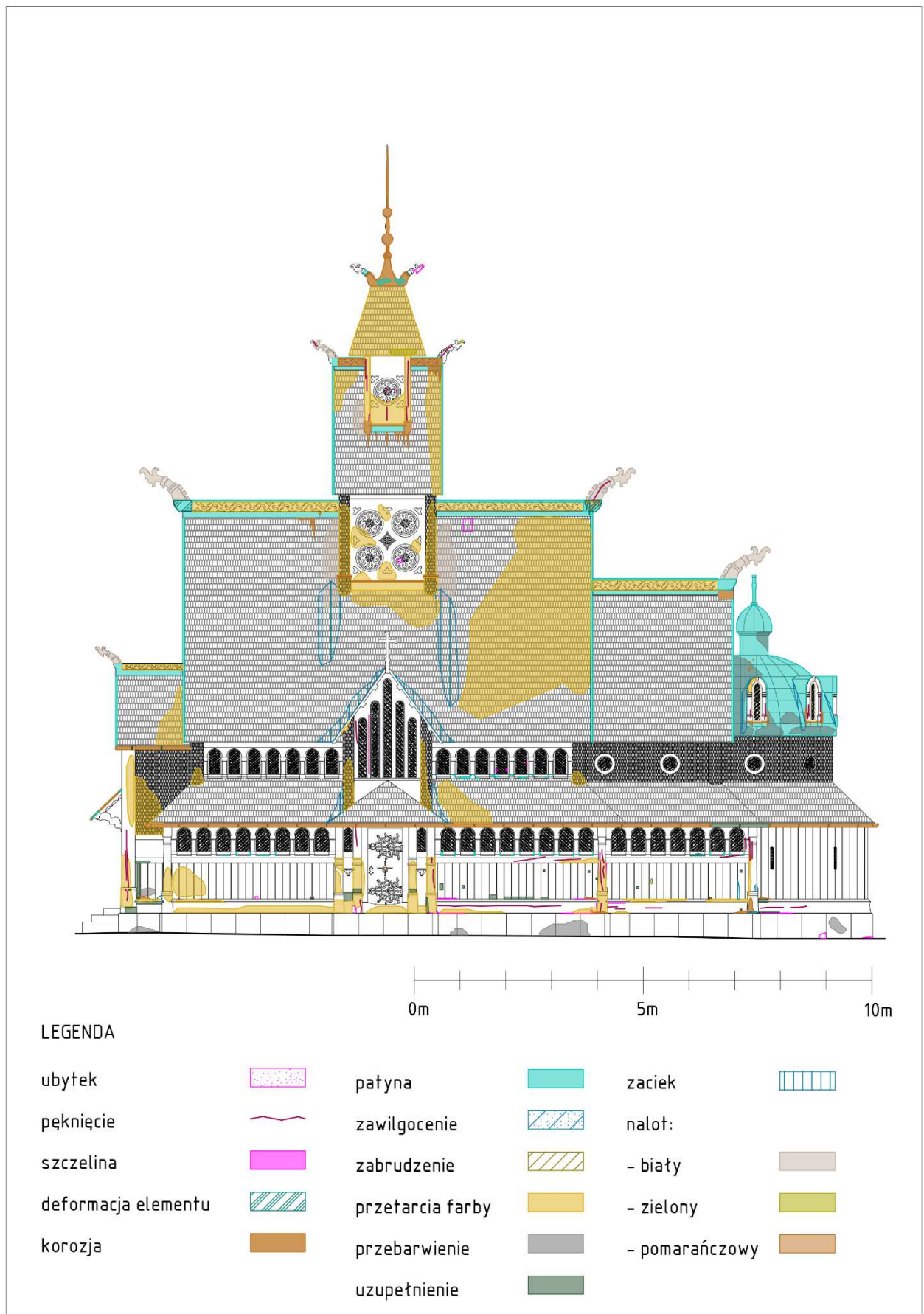
Na wieży zauważyć można całkowicie zardzewiały krzyż, elementy okuć i rynien również są zardzewiały.

Preparaty. W latach 60. XX wieku wnętrza oraz rzeźby pokryte były farbą w kolorze jasnego ugru. Sklepienie apsydy było ciemnoniebieskie, ze złotymi gwiazdkami. Powierzchnia polichromii portali pokryta była przezroczystym lakierem o zabarwieniu czerwono – brązowym. Tak samo zostały potraktowane główce kolumn. W opracowaniu z 1997 roku znajduje się informacja o zastanym stanie budynku: wnętrza były pokryte preparatem Pyroplast. Ściany zewnętrzne były pokryte Xyladecorem barwy brązowej firmy DESOWAG GmbH, pokrycie dachu Xyladecorem barwy czarnej. Zalecono wtedy pokrycie głównego portalu bezbarwnym lakierem oraz użycie preparatów Ocean 441 B lub Antox Z w połączeniu z Ocean 441 B na ścianach zewnętrznych. W miejscach nadmiernej sinizny zalecono usunąć Pyroplast oraz nałożyć Imprex Aqua Grunt oraz Pyromors.

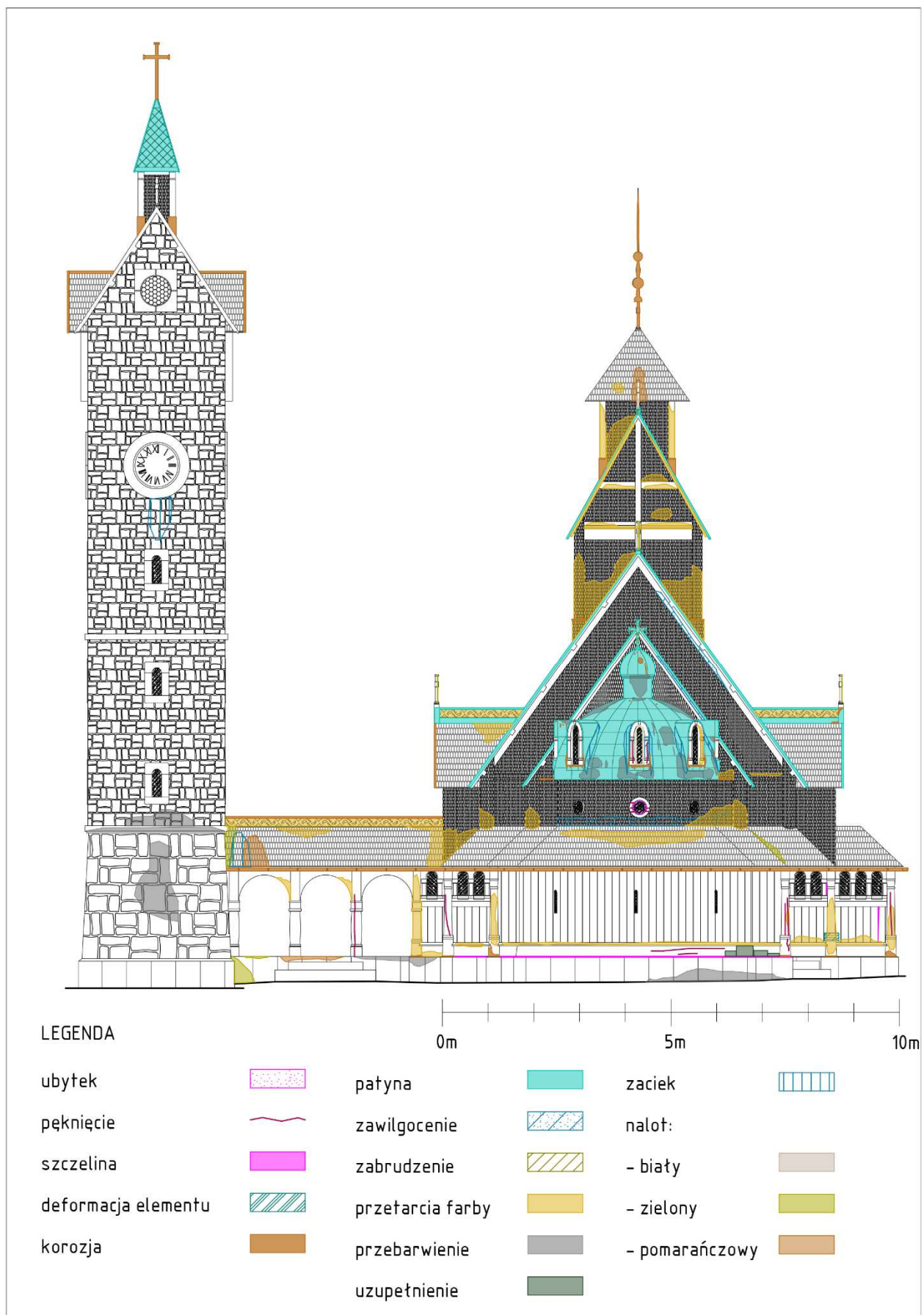
W 2007 roku, podczas remontu wnętrza, oczyszczono je z farby olejnej oraz Pyroplastu. Zastosowano zabiegi odgrzybiające deski preparatami olejowymi oraz impregnacyjnymi. Użyto do nich preparatu „Ogniocron” oraz impregnatu z woskiem Remmers Aidol – HARTWACHS. We wnioskach poprzedzających remont zostało wymienione użycie preparatu Ocean 441 B na więźbie dachowej oraz klatce schodowej wieży. W programie konserwatorskich zalecono impregnację preparatem grzybobójczym typu Xirein oraz Paraloid B72.

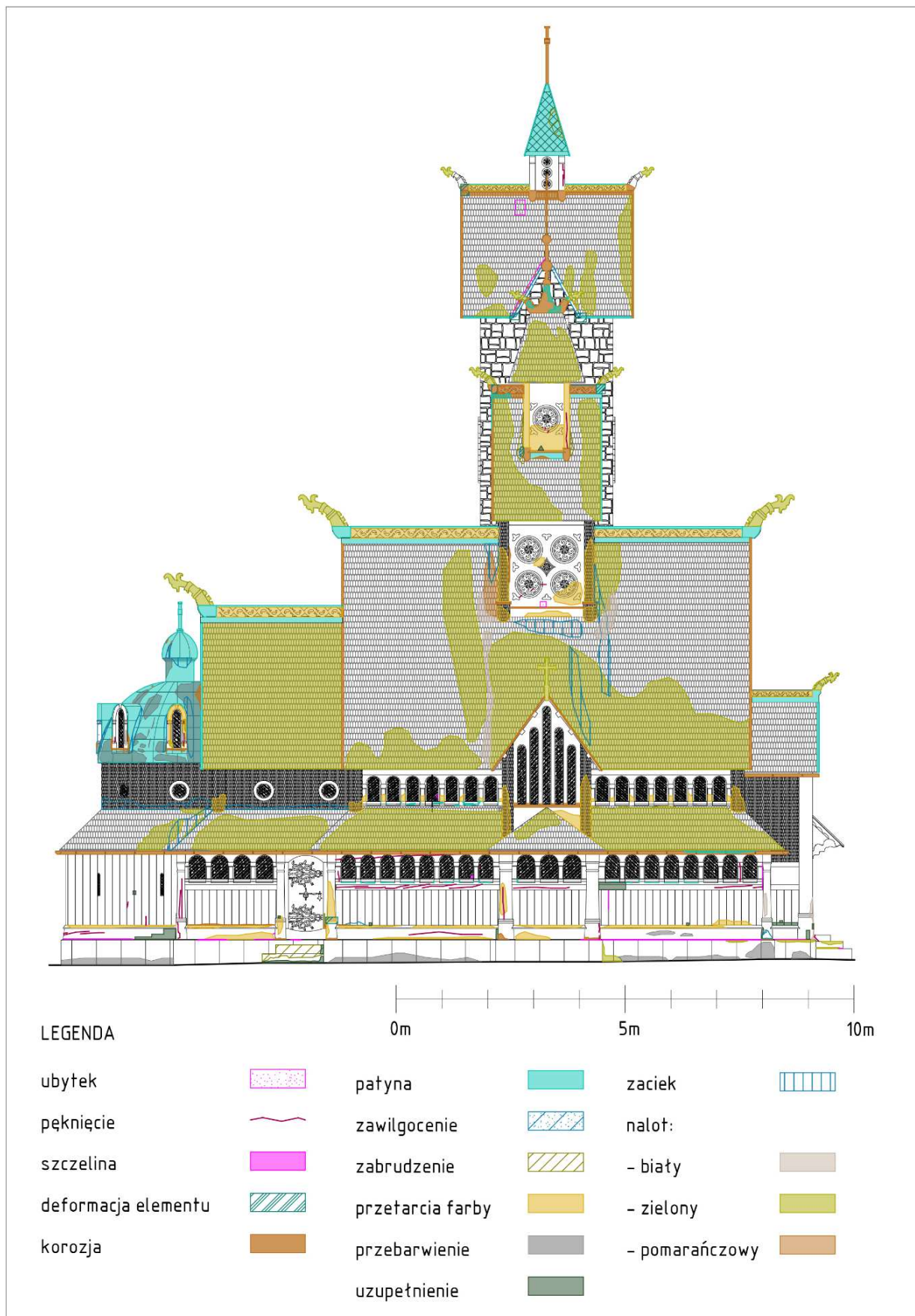
Ryc. 10. Elewacja zachodnia - mapa uszkodzeń

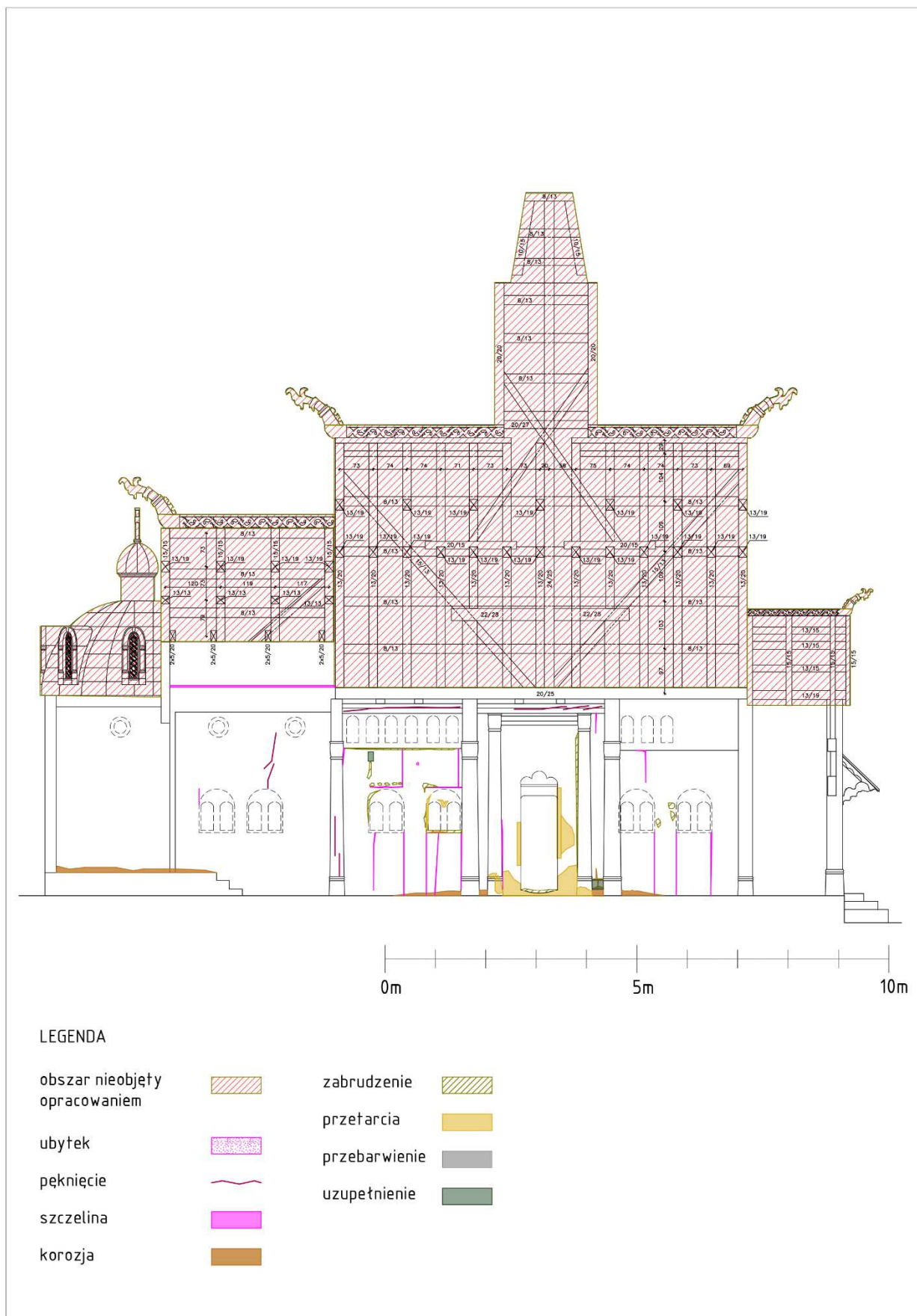
Ryc. 11. Elewacja południowa - mapa uszkodzeń

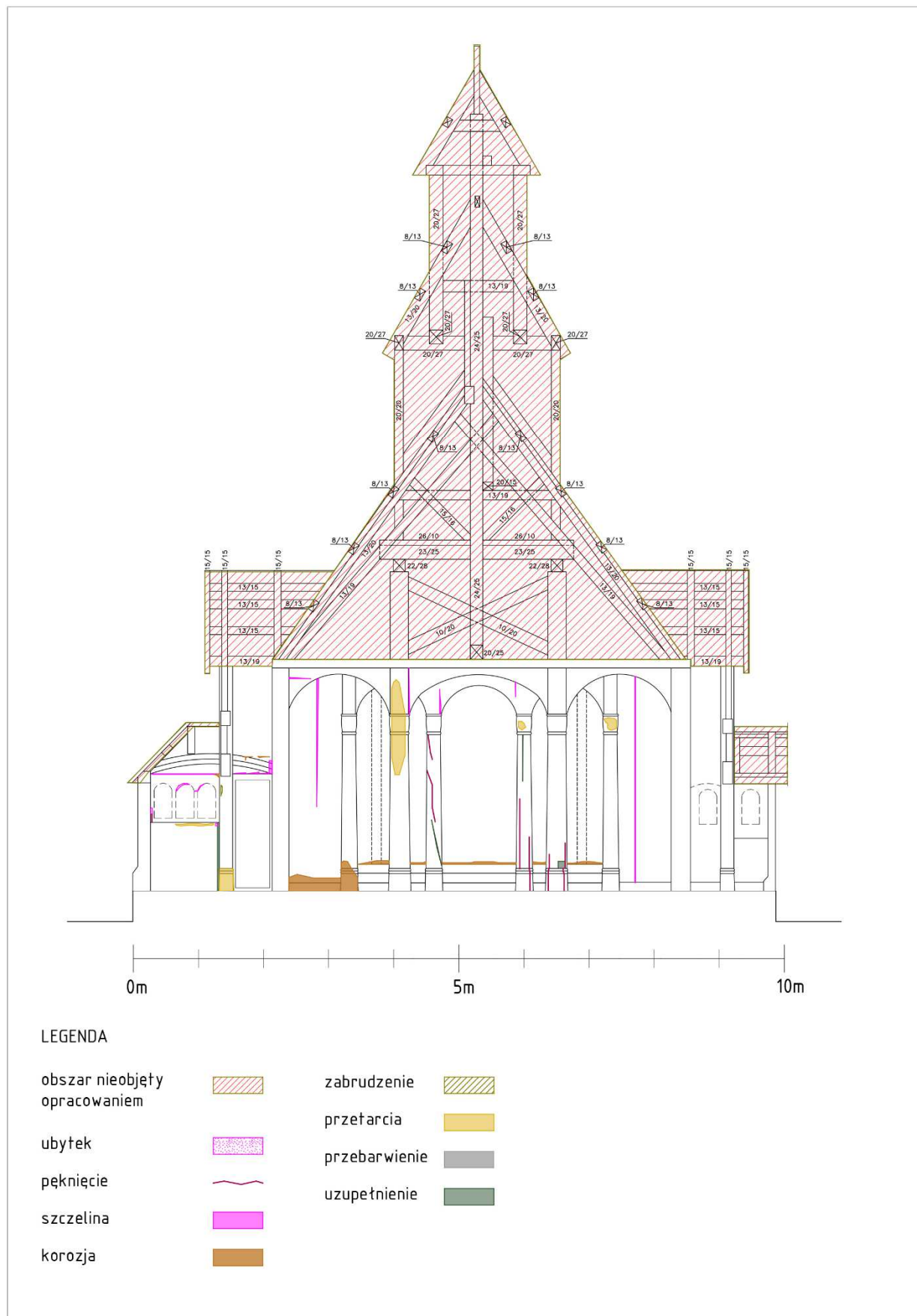
Ryc. 12. Elewacja wschodnia - mapa uszkodzeń

Ryc. 13. Elewacja północna - mapa uszkodzeń

14. Przekrój podłużny kościoła - mapa uszkodzeń

15. Przekrój podłużny kościoła - mapa uszkodzeń

6. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Wszelkie zabiegi przeprowadzane będą zgodnie ze sztuką konserwatorską przy użyciu materiałów posiadających analogiczne do oryginalnych uzupełnianych warstw parametry fizyczne i mechaniczne. Zastosowane środki zostaną dobrane pod względem posiadania atestów i certyfikatów gwarantujących jakość wykonania konserwacji oraz bezpieczeństwo obiektu. Działania dodatkowe nieujęte w programie konserwatorskim będą rozstrzygane na spotkaniach komisji konserwatorskiej z udziałem przedstawiciela Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Każdy z etapów prac zostanie udokumentowany fotograficznie. Przed rozpoczęciem prac zakłada się wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej. W ramach konserwacji elementów drewnianych zostaną przeprowadzone zabiegi oczyszczające jego powierzchnię. Zastosowane preparaty zapewnią elementom drewnianym podwyższenie jego odporności na zmienne warunki temperaturowo- wilgotnościowe.

Część estetyczno-plastyczna konserwacji zakłada utrzymanie kościoła w niezmienionym wyglądzie.

7. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH DLA KOŚCIOŁA WANG W KARPACZU

7.1. Program konserwatorski dla elementów konstrukcji drewnianej ścian

1. Sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej.
2. Ewentualne wykonanie badań mikrobiologicznych w celu dokładnej identyfikacji występujących mikroorganizmów i owadów szkodników drewna.
3. Dokładny przegląd wszystkich elementów drewnianych, w szczególności zakresu destrukcji materiału wraz z oceną techniczną wykonaną przez konstruktora. Wytypowanie elementów do wymiany (przy udziale służb konserwatorskich), przy czym należy zachować wszystkie te, które posłużą jako wzór do ich odtworzenia.
4. Usunięcie zniszczonych, zdeintegrowanych elementów nienadających się do naprawy.
5. Wstępne oczyszczenie drewna metodą mechaniczną przy użyciu szczotek i miękkich pędzli.
6. Usunięcie resztek wtórnych farb i ewentualnych lakierów metodą chemiczną przy zastosowaniu preparatów do usuwania powłok olejnych np. Remosol, Skansol, Scalpex NW.
7. Dezynfekcja drewna. Preparat nie może odbarwiać powierzchni, ani wykluczać pozostałych środków ochrony drewna. Aplikację środka należy wykonać według zaleceń producenta, np. Altax produkt grzybobójczy - zwalczający grzyby domowe i pleśniowe.
8. Doczyszczanie drewna z wgłębieniami między słojami z brudu, kurzu – delikatne przemycie powierzchni drewna wodą połączone ze szczotkowaniem (szczotka ryżowa miękka lub średnio-twarda, wata stalowa), następnie wysuszenie powierzchni drewna. Narzędzie należy dobrać tak, by nie uszkodzić (nie wyrównywać) naturalnego reliefu drewna. W przypadku drewna dobrze zachowanego o stosunkowo równej powierzchni – możliwe powierzchniowe szlifowanie.
9. Dezynsekcja. Środek musi posiadać funkcję oddziaływania bezpośredniego i zarazem profilaktycznego, nie może zabarwiać powierzchni, ani wykluczać pozostałych środków ochrony drewna. Ilość i sposób aplikacji należy wykonać zgodnie z zaleceniami producenta (nasączenie, iniekcja w otwory wylotowe i szczeliny), np. Hylotox Q Altax, Xirein Protector, Remmers Anti -Insekt.
10. Impregnacja wzmacniająca strukturę zabytkowego drewna - np. żywicą poliuretanową Remmers PU - Holzverfestigung; 15-20% żywicą akrylową Paraloid B-72 w ksylenie. Impregnat należy wprowadzić w całą strukturę drewna. Nasycenie powierzchniowe czy lokalne ograniczające się tylko do zniszczonych partii drewna może powodować spękanie i zniszczenie impregnowanego obiektu.
11. Rekonstrukcja drewna podlegającego konserwacji - sklejenie ułamanych elementów, uzupełnienie ubytków drewna.
 - a. Uzupełnienie dużych ubytków drewna metodą flekowania. Zniszczone części elementów drewna należy wyciąć i uzupełnić fragmentem nowego drewna- sezonowanego tego samego gatunku co oryginał, odpowiednio dobranego pod względem usłojenia i uprzednio zabezpieczonego (impregnacja biologiczna). Do uzupełnień najlepiej stosować drewno pochodzące z tego samego okresu- drewno rozbiórkowe obiektów nie zabytkowych. Nie należy stosować drewna świeżo ściętego lub suszonego w suszarniach.

Wprowadzane drewno nowe lub rozbiórkowe należy postarzyć mechanicznie „wybierając” miękkie partie drewna poprzez piaskowanie lub szczotkowanie (szlifierką kątową z dedykowaną szczotką drucianą i nylonową). Celem postarzenia jest uzyskanie wgłębień w strukturze drewna, między słojami w takim stopniu aby flek korespondował ze zwietrzałą i wypłukaną substancją zabytkową. Łączenie elementów należy wykonać za pomocą klejenia (klej epoksydowy lub poliuretanowy). W trakcie dosztukowywania elementów należy dążyć do minimalizacji szczelin połączeniowych. Nowe drewno można łączyć ze starym za pomocą kleju poliuretanowego gdy na powierzchni styku elementów szerokość szczeliny nie przekracza 0,3 mm. Taka sytuacja zdarza się rzadko, w praktyce na ogół szczeliny są większe a ich brzegi poszarpane - wówczas należy użyć kleju epoksydowego, który ma zdolność wypełniania większych przestrzeni. Po sklejeniu - szczeliny należy uzupełnić masą wypełniającą z żywicy epoksydowej i trocin. Masą należy również przysłonić główki łączników.

- b. Uzupełnienie niewielkich ubytków (w tym otworów wylotowych) metodą kitowania i odpowiednie opracowanie powierzchni uzupełnień. W tym celu proponuje się zastosowanie materiałów wypełniających wykonanych na bazie żywic syntetycznych np. żywicy epoksydowej z trocinami, żywicy poliuretanowej z trocinami w postaci fabrycznego produktu – Remmers PU - Holzersatzmasse Set lub żywicy akrylowej Paraloid B-72 w ksylenie zmieszanej z trocinami i pyłem drzewnym. W przypadku samodzielnego wykonywania mas na bazie żywic należy stosować trociny odpowiednio dobrane pod względem gatunku drewna uzupełnianego elementu i jego koloru. Zastosowane masy uzupełniające muszą posiadać możliwość doprowadzenia do powierzchniowego scalenia kolorystycznego drewna. Wypełnienie głębszych szczelin i pęknięć należy wykonać po uprzednim odkurzeniu i nasączeniu czystym rozpuszczalnikiem w celu zwiększenia chłonności drewna. Szczelin nie należy wypełniać do powierzchni zewnętrznej drewna, lecz nieco niżej o 1-2 cm (skonsultować z nadzorem konserwatorskim).
12. Wszystkie drewniane elementy (zabytkowe i nowe) należy z każdej strony zabezpieczyć środkiem wielofunkcyjnym do ochrony przed korozją biologiczną i ogniochronnym dopuszczonym do użycia w budownictwie np. ICOPAL FireSmart Bio-P/POŻ lub równoważnym. Drewno należy pokryć środkiem również w miejscach wykonywanych połączeń ciesielskich lub docinanych na wymiar na placu budowy.
13. Po wykonaniu prób i zatwierdzeniu przez komisję konserwatorską – scalenie kolorystyczne wszystkich eksponowanych elementów. Pokrycie całości matowym środkiem dekoracyjno-ochronnym pozwalającym na zachowanie naturalnego rysunku usłojenia w kolorze zbliżonym do koloru drewna zabytkowego np. impregnat lazurujący typu 3 w 1 chroniący przed czynnikami atmosferycznymi.
14. Wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz ze szczegółową dokumentacją fotograficzną.

7.2. Program konserwatorski dla detalu snycerskiego

1. Sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej.
2. Ewentualne wykonanie badań mikrobiologicznych w celu dokładnej identyfikacji występujących mikroorganizmów i owadów szkodników drewna.
3. Wstępne oczyszczenie elementów z nawarstwień pylistych.
4. Dokładny przegląd wszystkich elementów drewnianych. Wytypowanie elementów do wymiany (przy udziale służb konserwatorskich), przy czym należy zachować wszystkie te, które posłużą jako wzór do ich odtworzenia.
5. Demontaż detali snycerskich oraz przewiezienie ich do pracowni konserwatorskiej.
6. Rozspojenie wadliwych i obłuzowanych połączeń stolarskich, usunięcie wtórnych gwoździ.
7. Oczyszczenie całej powierzchni elementów ornamentów z nawarstwień brudu przy zastosowaniu metod mechanicznych i chemicznych.
8. Wykonanie zabiegu dezynsekcji drewna środkiem Hylotox Q.

9. Impregnacja strukturalna drewna poprzez powlekanie roztworem żywicy Hekol I-50 lub Paraloid B 72 w kompozycji rozpuszczalników: ksylenu, toluenu i acetonu lub produkty równoważne.
10. Wykonanie prac stolarskich (sklejania, uzupełnienia, wzmocnienia) z zachowaniem techniki i technologii oryginału.
11. Oczyszczenie powierzchni rozspojień i szczelin i powtórne sklejanie klejem stolarskim do drewna na bazie polioctanu winylu.
12. Wymiana starych połączeń stolarskich niespełniających swoich funkcji na nowe – uwzględnieniem oryginalnej technologii.
13. Rekonstrukcja formy rzeźbiarskiej profili i elementów snycerskich w odpowiednio dobranym gatunku drewna lub gotowej masie lub Axson S.C. 258 lub produkt równoważny.
14. Scalenie kolorystyczne nowo dodanych elementów drewnianych do otoczenia.
15. Wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz ze szczegółową dokumentacją fotograficzną.

7.3. Program konserwatorski dla okien wraz z gomółkami

7.3.1. Renowacja elementów drewnianych:

1. Sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej.
2. Demontaż okien.
3. Usunięcie od strony rewersu okna łuszczącej się warstwy farby w kolorze bieli z ram okiennych i parapetu metodą chemiczną z użyciem środków do usuwania powłok olejnych np. Remosol, Skansol, Scalpex NW.
4. Ewentualna dezynfekcja i dezynsekcja.
5. Impregnacja wzmacniająca strukturę drewna.
6. Wymiana najbardziej zniszczonych elementów i flekowanie większych ubytków przy użyciu sezonowanego drewna tego samego gatunku. Mniejsze ubytki uzupełnić kitem drewnopodobnym - żywicą mieszaną z trocinami i pyłem drewna; ramy okienne od strony wnętrza można uzupełnić szpachlówką akrylową w odpowiednim kolorze.
7. Impregnacja biologiczna i przeciwpożarowa wszystkich elementów.
8. Uzupełnienie szklenia (rodzaj i zakres do ustalenia z nadzorem konserwatorskim).
9. Opracowanie kolorystyczne.
10. Montaż okna i parapetu.
11. Wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz ze szczegółową dokumentacją fotograficzną.

7.3.2. Renowacja elementów metalowych:

1. Oczyszczenie powierzchni metalu z łuszczącej się warstwy malarskiej w kolorze bieli (metodą chemiczną z zastosowaniem past zmydlających).
2. Usunięcie produktów korozji metalu metodą mechaniczną przy pomocy szczotek stalowych i waty stalowej.
3. Naniesienie inhibitora korozji np. Cortanin F.
4. Zabezpieczenie powierzchni pozbawionej rdzy warstwą ochronną np. żywicą akrylową Paraloid B44 w acetonie lub benzynie lakowej.

W przypadku bardzo złego stanu stolarki okiennej przewiduje się możliwość jej częściowej wymiany na nową drewnianą, wzorowaną na oryginalnej – zakres elementów do wymiany należy uzgodnić z Urzędem Konserwatorskim.

7.4. Program konserwatorski dla konstrukcji drewnianej stropu

1. Sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej.
2. Ewentualne wykonanie badań mikrobiologicznych w celu dokładnej identyfikacji występujących mikroorganizmów i owadów szkodników drewna.
3. Wstępne oczyszczenie stropu od góry. Oczyszczenie z kurzu i zabrudzeń.

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

4. Usunięcie powierzchniowych nawarstwień przy zastosowaniu ręcznych szczotek nylonowych.
5. Dokładny przegląd wszystkich elementów drewnianych. Wytypowanie elementów do wymiany (przy udziale służb konserwatorskich), przy czym należy zachować wszystkie te, które posłużą jako wzór do ich odtworzenia.
6. Rozspojenie wadliwych i obłuzowanych połączeń stolarskich.
7. Wykonanie zabiegu dezynsekcji drewna środkiem Hylotox Q.
8. Impregnacja strukturalna drewna poprzez powlekanie roztworem żywicy Hekol I-50 lub Paraloid B 72 w kompozycji rozpuszczalników: ksylenu, toluenu i acetonu lub produkty równoważne.
9. Wykonanie prac stolarskich (sklejania, uzupełnienia, wzmocnienia) z zachowaniem techniki i technologii oryginału.
10. Oczyszczenie powierzchni rozspojień i szczelin i powtórne sklejanie klejem stolarskim do drewna na bazie polioctanu winylu.
11. Wymiana starych połączeń stolarskich niespełniających swoich funkcji na nowe – uwzględnieniem oryginalnej technologii.
12. Wszystkie drewniane elementy (zabytkowe i nowe) należy z każdej strony zabezpieczyć środkiem wielofunkcyjnym do ochrony przed korozją biologiczną i ogniochronnym dopuszczonym do użycia w budownictwie np. ICOPAL FireSmart Bio-P/POŻ lub równoważnym. Drewno należy pokryć środkiem również w miejscach wykonywanych połączeń ciesielskich lub docinanych na wymiar na placu budowy.
13. Po wykonaniu prób i zatwierdzeniu przez komisję konserwatorską – scalenie kolorystyczne wszystkich eksponowanych elementów. Pokrycie całości matowym środkiem dekoracyjno-ochronnym pozwalającym na zachowanie naturalnego rysunku usłojenia w kolorze zbliżonym do koloru drewna zabytkowego.
14. Wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz ze szczegółową dokumentacją fotograficzną.

7.5. Program konserwatorski dla wystroju snycerskiego i elementów konstrukcyjnych elewacji

1. Sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej.
2. Ewentualne wykonanie badań mikrobiologicznych w celu dokładnej identyfikacji występujących mikroorganizmów i owadów szkodników drewna.
3. Dokładny przegląd wszystkich elementów drewnianych, w szczególności zakresu destrukcji materiału wraz z oceną techniczną wykonaną przez konstruktora. Wytypowanie elementów do wymiany (przy udziale służb konserwatorskich), przy czym należy zachować wszystkie te, które posłużą jako wzór do ich odtworzenia.
4. Usunięcie zniszczonych, zdeintegrowanych elementów nienadających się do naprawy.
5. Wstępne oczyszczenie drewna metodą mechaniczną przy użyciu szczotek i miękkich pędzli.
6. Usunięcie resztek wtórnych farb i ewentualnych lakierów metodą chemiczną przy zastosowaniu preparatów do usuwania powłok olejnych np. Remosol, Skansol, Scalpex NW.
7. Dezynfekcja drewna. Preparat nie może odbarwiać powierzchni, ani wykluczać pozostałych środków ochrony drewna. Aplikację środka należy wykonać według zaleceń producenta, np. Altax produkt grzybobójczy - zwalczający grzyby domowe i pleśniowe.
8. Doczyszczanie drewna z wgłębieniami między słojami z brudu, kurzu – delikatne przemycie powierzchni drewna wodą połączone ze szczotkowaniem (szczotka ryżowa miękka lub średnio-twarda, wata stalowa), następnie wysuszenie powierzchni drewna. Narzędzie należy dobrać tak, by nie uszkodzić (nie wyrównywać) naturalnego reliefu drewna. W przypadku drewna dobrze zachowanego o stosunkowo równej powierzchni – możliwe powierzchniowe szlifowanie.
9. Dezynsekcja. Środek musi posiadać funkcję oddziaływania bezpośredniego i zarazem profilaktycznego, nie może zabarwiać powierzchni, ani wykluczać pozostałych środków ochrony drewna. Ilość i sposób aplikacji należy wykonać zgodnie z zaleceniami producenta (nasączenie, iniekcja w otwory wylotowe i szczeliny), np. Hylotox Q Altax, Xirein Protector, Remmers Anti -Insekt.
10. Impregnacja wzmacniająca strukturę zabytkowego drewna - np. żywicą poliuretanową Remmers PU - Holzverfestigung; 15-20% żywicą akrylową Paraloid B72 w ksylenie. Impregnat należy

wprowadzić w całą strukturę drewna. Nasycenie powierzchniowe czy lokalne ograniczające się tylko do zniszczonych partii drewna może powodować spękanie i zniszczenie impregnowanego obiektu.

11. Rekonstrukcja drewna podlegającego konserwacji - sklejenie ułamanych elementów, uzupełnienie ubytków drewna.
 - a. Uzupełnienie dużych ubytków drewna metodą flekowania. Zniszczone części elementów drewna należy wyciąć i uzupełnić fragmentem nowego drewna- sezonowanego tego samego gatunku co oryginał, odpowiednio dobranego pod względem usłojenia i uprzednio zabezpieczonego (impregnacja biologiczna). Do uzupełnień najlepiej stosować drewno pochodzące z tego samego okresu- drewno rozbiórkowe obiektów nie zabytkowych. Nie należy stosować drewna świeżo ściętego lub suszonego w suszarniach. Wprowadzane drewno nowe lub rozbiórkowe należy postarzyć mechanicznie „wybierając” miękkie partie drewna poprzez piaskowanie lub szczotkowanie (szlifierką kątową z dedykowaną szczotką drucianą i nylonową). Celem postarzenia jest uzyskanie wgłębień w strukturze drewna, między słojami w takim stopniu aby flek korespondował ze zwietrzałą i wypłukaną substancją zabytkową. Łączenie elementów należy wykonać za pomocą klejenia (klej epoksydowy lub poliuretanowy). W trakcie dosztukowywania elementów należy dążyć do minimalizacji szczelin połączeniowych. Nowe drewno można łączyć ze starym za pomocą kleju poliuretanowego gdy na powierzchni styku elementów szerokość szczeliny nie przekracza 0,3 mm. Taka sytuacja zdarza się rzadko, w praktyce na ogół szczeliny są większe a ich brzegi poszarpane - wówczas należy użyć kleju epoksydowego, który ma zdolność wypełniania większych przestrzeni. Po sklejeniu - szczeliny należy uzupełnić masą wypełniającą z żywicy epoksydowej i trocin. Masą należy również przysłonić główki łączników.
 - b. Uzupełnienie niewielkich ubytków (w tym otworów wylotowych) metodą kitowania i odpowiednie opracowanie powierzchni uzupełnień. W tym celu proponuje się zastosowanie materiałów wypełniających wykonanych na bazie żywic syntetycznych np. żywicy epoksydowej z trocinami, żywicy poliuretanowej z trocinami w postaci fabrycznego produktu – Remmers PU-Holzersetzmasse Set lub żywicy akrylowej Paraloid B-72 w ksylenie zmieszanej z trocinami i pyłem drzewnym. W przypadku samodzielnego wykonywania mas na bazie żywic należy stosować trociny odpowiednio dobrane pod względem gatunku drewna uzupełnianego elementu i jego koloru. Zastosowane masy uzupełniające muszą posiadać możliwość doprowadzenia do powierzchniowego scalenia kolorystycznego drewna. Wypełnienie głębszych szczelin i pęknięć należy wykonać po uprzednim odkurzeniu i nasączeniu czystym rozpuszczalnikiem w celu zwiększenia chłonności drewna. Szczelin nie należy wypełniać do powierzchni zewnętrznej drewna, lecz nieco niżej o 1-2 cm (skonsultować z nadzorem konserwatorskim).
12. Wszystkie drewniane elementy (zabytkowe i nowe) należy z każdej strony zabezpieczyć środkiem wielofunkcyjnym do ochrony przed korozją biologiczną i ogniochronnym dopuszczonym do użycia w budownictwie np. ICOPAL FireSmart Bio-P/POŻ lub równoważnym. Drewno należy pokryć środkiem również w miejscach wykonywanych połączeń ciesielskich lub docinanych na wymiar na placu budowy.
13. Po wykonaniu prób i zatwierdzeniu przez komisję konserwatorską – scalenie kolorystyczne wszystkich eksponowanych elementów. Pokrycie całości matowym środkiem dekoracyjno-ochronnym pozwalającym na zachowanie naturalnego rysunku usłojenia w kolorze zbliżonym do koloru drewna zabytkowego np. impregnat lazurujący firmy Remmers typu 3 w 1 chroniący przed czynnikami atmosferycznymi.
14. Wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz ze szczegółową dokumentacją fotograficzną.

7.6. Program konserwatorski dla pokrycia dachu

1. Sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej.

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

2. Wykonanie fundamentalnych badań, w tym dokładny przegląd wszystkich elementów drewnianych obiektu pod kątem obecności szkodników oraz zbadanie występujących nalotów w celu dobrania odpowiedniego środka konserwacji. Zaleca się wykonanie badań dendrologicznych.
3. Wstępne oczyszczenie gontu z luźnych zabrudzeń powierzchniowych spowodowanych głównie przez zanieczyszczenia powietrza i pyły. Proces przeprowadzany przy użyciu miękkich szczotek. Proponowany zakres oczyszczania powierzchni należy poprzedzić akceptacją ze strony nadzoru konserwatorskiego.
4. Sprawdzenie stanu więźby dachowej. Zaleca się zabezpieczenie więźby środkiem owadobójczym o działaniu profilaktycznym, np. Antoks Z.
5. Oczyszczenie gontu oraz innych elementów drewnianych (smocze paszcze, krzyże, kolumny) z zastosowaniem metod chemicznych, a następnie usunięcie pozostałości środka czyszczącego.
6. Wytypowanie i demontaż zniszczonych gontów oraz skorodowanych gwoździ.
7. Wymiana uszkodzonych bądź brakujących elementów gontu. Nowe elementy muszą być wykonane na wzór istniejących elementów.
8. Wymiana obróbki blacharskiej oraz rynien. Słaba kondycja tych elementów przyczynia się do pogarszania stanu elementów drewnianych.
9. Zabezpieczenie styku dachu podcienia z wieżą kościelną.
10. Oczyszczenie przekrycia kopuły oraz naprawa zniszczonej części kopuły.
11. Oczyszczenie elementów metalowych z rdzy za pomocą metody piaskowania.
12. Zabezpieczenie elementów metalowych preparatem antykorozyjnym, np. Noxan.
13. Użycie środka zapobiegającego pojawieniu się mchów, glonów oraz porostów, a następnie zakonserwowanie elementów drewnianych przed warunkami atmosferycznymi, np. metodą pełnej kąpieli preparatem Fobos M2, Ocean 441. Pomalowanie gontów połaci dachowej np. płynnym lazurem ochronnym Aidol HK- Lasur lub innym skutecznym preparatem.
14. Wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz ze szczegółową dokumentacją fotograficzną.

7.7. Program konserwatorski dla portali oraz drzwi

7.7.1. Renowacja portali

1. Sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej obiektów, uwzględniając wszystkie elementy portali.
2. Pobranie próbek oraz wysłanie ich do laboratorium w celu określenia nawarstwień kolorystycznych oraz udokumentowania warstwy oryginalnej. Przebadanie pod kątem powłok wtopionych. Wykonanie badań w celu identyfikacji występujących mikroorganizmów i szkodników oraz ogólnej kondycji drewna. Ocena zagrożeń i dobór odpowiedniej metody.
3. Usunięcie wtórnych przemałowań metodami mechanicznymi z wykorzystaniem strumienia gorącego powietrza o regulowanej temperaturze, doczyszczenie powierzchni preparatem do usuwania powłok malarskich, np. Scansol.
4. Ocena stanu zachowania portali po ich oczyszczeniu. Elementy lub ich fragmenty zakwalifikowane do wymiany zachować jako wzór do rekonstrukcji. Etap należy skonsultować z przedstawicielem DWKZ.
5. Wykonanie zabiegu dezynsekcji drewna środkiem Hylotox Q.
6. Impregnacja strukturalna drewna poprzez powlekanie roztworem żywicy Hekol I-50 lub Paraloid B 72 w kompozycji rozpuszczalników: ksylenu, toluenu i acetonu lub produkty równoważne.
7. Uzupełnienie ubytków w drewnie kitem do drewna, np. Araldite SV/HV 36.
8. Gruntowanie drewna preparatem o własnościach biologicznie czynnych o przedłużonym działaniu np. Aidol Holzbau B.
9. Nałożenie warstwy malarskiej na powierzchni zgodnie z oryginalną kolorystyką. Etap należy skonsultować z przedstawicielem DWKZ.
10. Wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz ze szczegółową dokumentacją fotograficzną.

7.7.2. Renowacja drzwi

1. Sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej obiektów, uwzględniając wszystkie elementy drzwi – skrzydła drewniane, metalowe okucia, zamki, antaby.
2. Demontaż skrzydła oraz ruchomych elementów drzwi, w celu przekazania ich do odpowiednich pracowni specjalistycznych. Zamontowanie tymczasowego obiektu zastępczego.
3. Ewentualne wykonanie badań mikrobiologicznych w celu dokładnej identyfikacji występujących mikroorganizmów i owadów szkodników drewna. Ocena zagrożeń i dobór odpowiedniej metody.
4. Oczyszczenie elementów drewnianych za pomocą metody mechanicznej lub chemicznej.
5. Ocena stanu zachowania drzwi po ich oczyszczeniu. Elementy lub ich fragmenty zakwalifikowane do wymiany zachować jako wzór do rekonstrukcji. Etap należy skonsultować z przedstawicielem służb konserwatorskich.
6. Demontaż elementów kutek.
7. Wykonanie zabiegu dezynsekcji drewna środkiem Hylotox Q.
8. Impregnacja strukturalna drewna poprzez powlekanie roztworem żywicy Hekol I-50 lub Paraloid B 72 w kompozycji rozpuszczalników: ksylenu, toluenu i acetonu lub produkty równoważne.
9. Wykonanie prac stolarskich (sklejania, uzupełnienia, wzmocnienia) z zachowaniem techniki i technologii oryginału.
10. Oczyszczenie powierzchni szczelin i powtórne sklejanie klejem stolarskim do drewna na bazie polioctanu winylu.
11. Wymiana starych połączeń stolarskich niespełniających swoich funkcji na nowe – uwzględnieniem oryginalnej technologii.
12. Wszystkie drewniane elementy (zabytkowe i nowe) należy z każdej strony zabezpieczyć środkiem wielofunkcyjnym do ochrony przed korozją biologiczną i ogniochronnym dopuszczonym do użycia w budownictwie np. ICOPAL FireSmart Bio-P/POŻ lub równoważnym. Drewno należy pokryć środkiem również w miejscach wykonywanych połączeń ciesielskich.
13. Po wykonaniu prób i zatwierdzeniu przez komisję konserwatorską – scalenie kolorystyczne wszystkich eksponowanych elementów. Pokrycie całości matowym środkiem dekoracyjno-ochronnym pozwalającym na zachowanie naturalnego rysunku usłojenia w kolorze zbliżonym do koloru drewna zabytkowego.
14. Strumieniowe czyszczenie ziarnami ścierającymi metalowych okuć, w celu pozbycia się zabrudzeń.
15. Użycie preparatu do usuwania rdzy i osadów na powierzchni okuć, pokrycie lakierem ochronnym, dobarwienie powstałych ubytków.
16. Obróbka metalurgiczna zamków, szyldów, antaby, ocena funkcjonalności ruchomych elementów. Wypełnienie ubytków powstałych na skutek korozji, piaskowanie zabrudzonych elementów. Zabezpieczenie preparatem antykorozyjnym, dobarwienie powstałych ubytków.
17. Montaż elementów drzwi w pierwotnym miejscu.
18. Wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz ze szczegółową dokumentacją fotograficzną.

7.8. Uwagi końcowe

- Wszystkie prace remontowe i konserwatorskie powinny zostać wykonane pod kierunkiem dyplomowanego konserwatora zabytków i pod nadzorem właściwego Urzędu Konserwatorskiego.
- Na etapie realizacji należy liczyć się z możliwością modyfikacji rozwiązań. Działania dodatkowe wynikłe w trakcie prac, a nie ujęte w niniejszym programie powinny zostać rozstrzygnięte w wyniku komisji konserwatorskiej po uprzednim powiadomieniu odpowiedniego Urzędu Konserwatorskiego.
- Zabiegi mające na celu powstrzymanie postępującego procesu zniszczeń i zabezpieczenie substancji zabytkowej przed dalszą destrukcją, nie powinny wpływać na jej dawność i autentyczność.

8. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA PRZED KONSERWACJĄ I RESTAURACJĄ OBIEKTU

8.1. Elewacja zachodnia

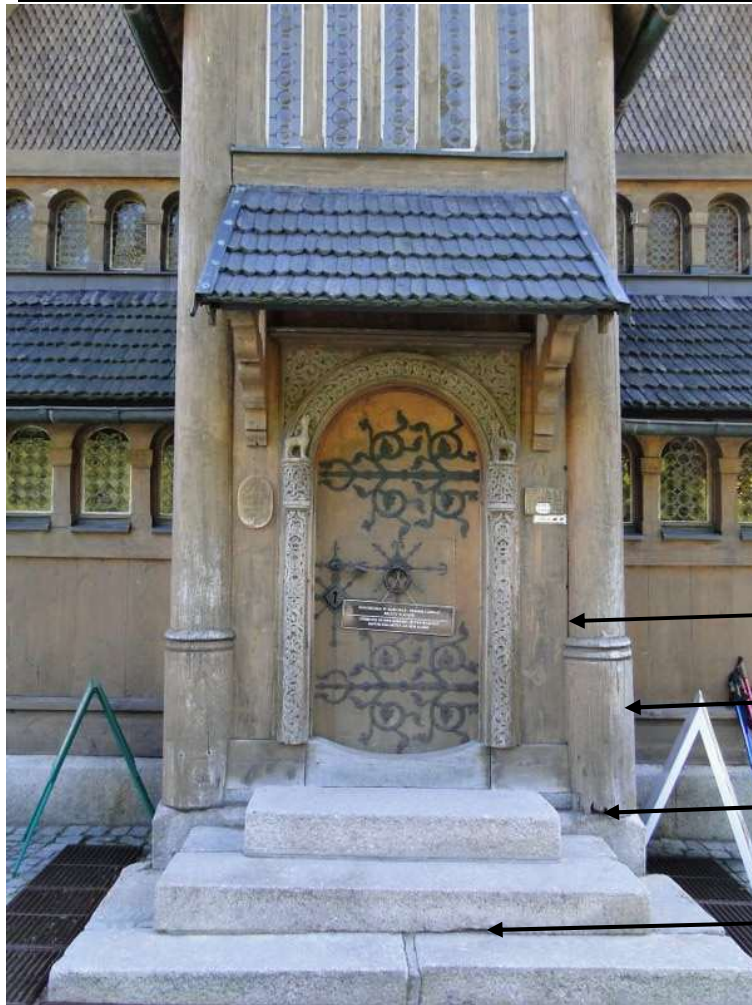

Ryc. 16. Elewacja zachodnia

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

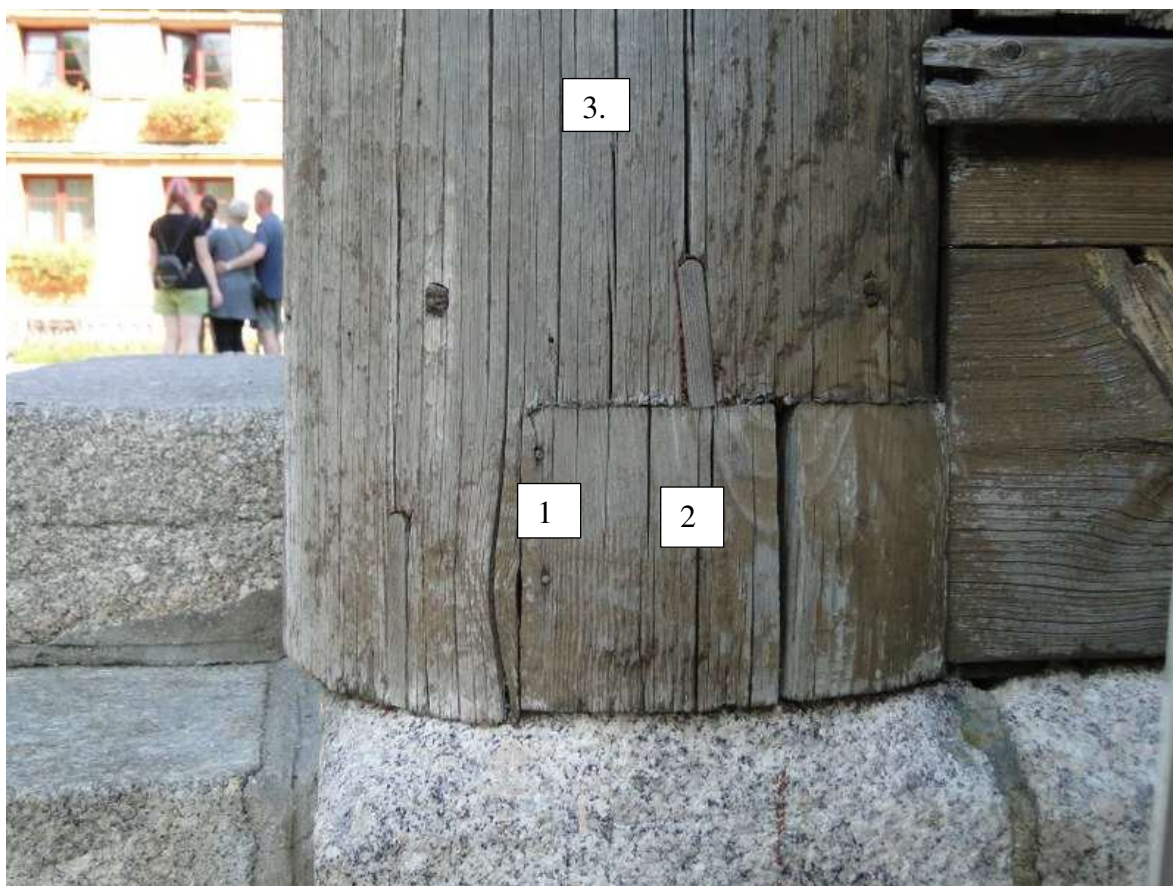

Ryc. 17. Elewacja zachodnia

szczelina(1); przetarcia, pęknięcia (2); ubytek w drewnie (3); ubytek w kamieniu (4)

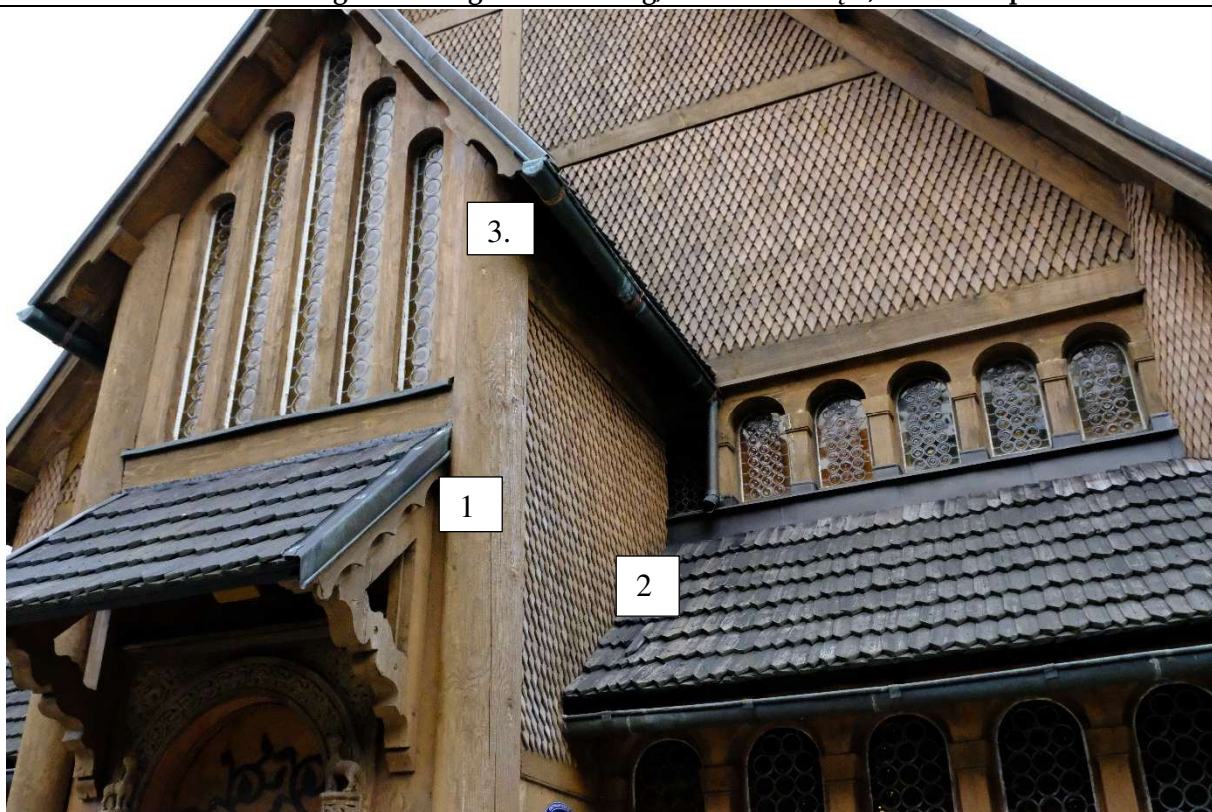
Ryc. 18. Elewacja zachodnia

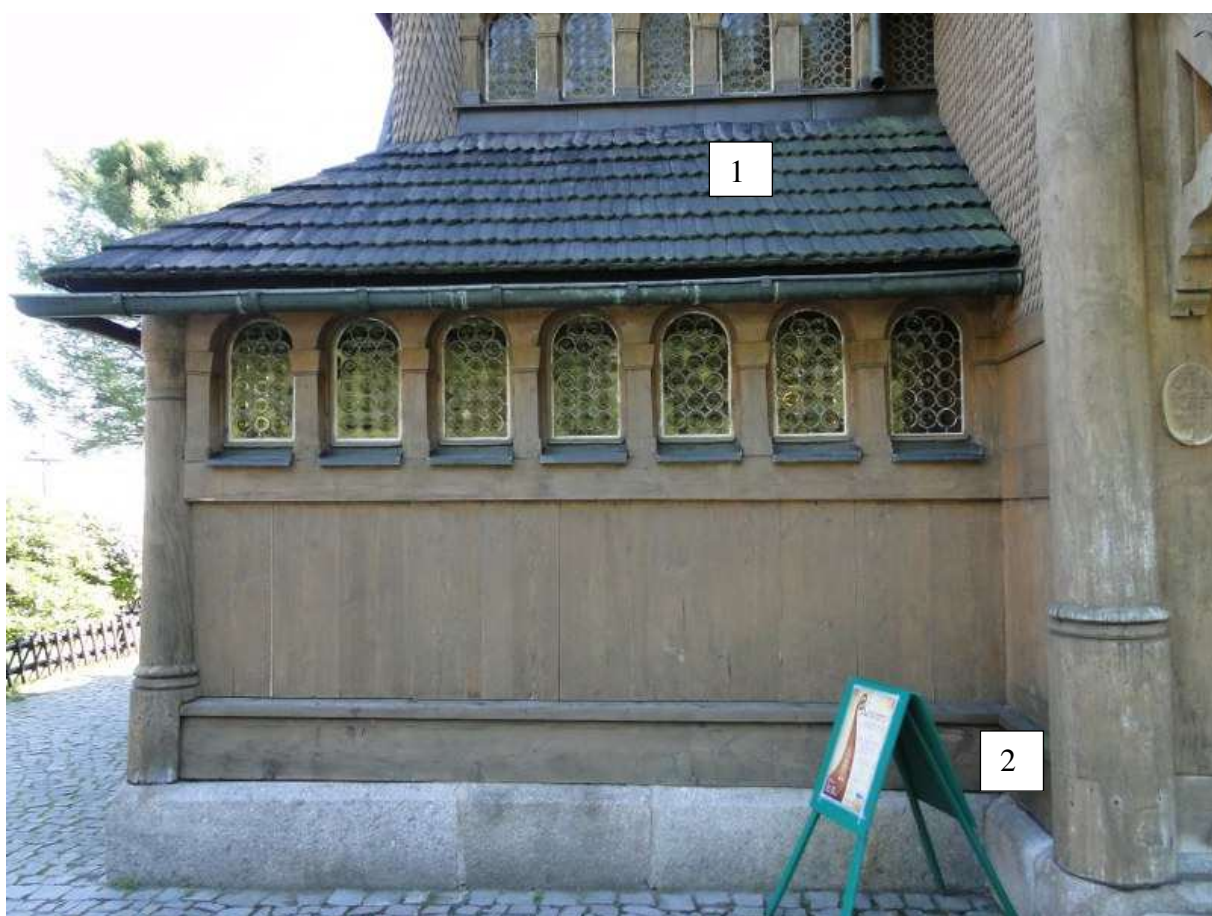
Ryc. 19. Elewacja zachodnia
wtórne uzupełnienia (1), szczeliny (2), pęknięcia (3).

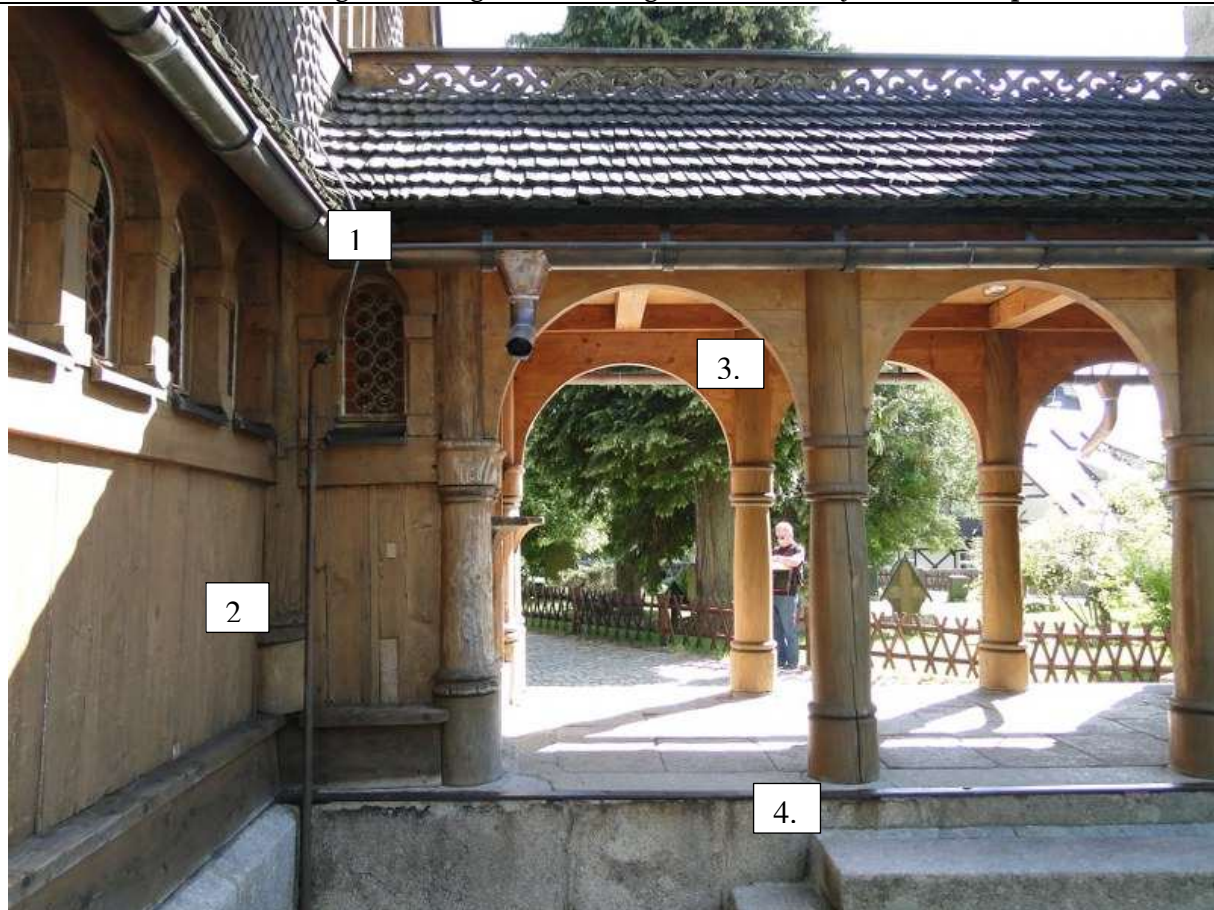
Ryc. 20. Elewacja zachodnia: wtórne uzupełnienia, szczeliny, pęknięcia.

Ryc. 21. Elewacja zachodnia.
przetarcia (1), odbarwienia (2), patyna (3).

Ryc. 22. Elewacja zachodnia
zielony nalot (1), wtórne uzupełnienie (2).

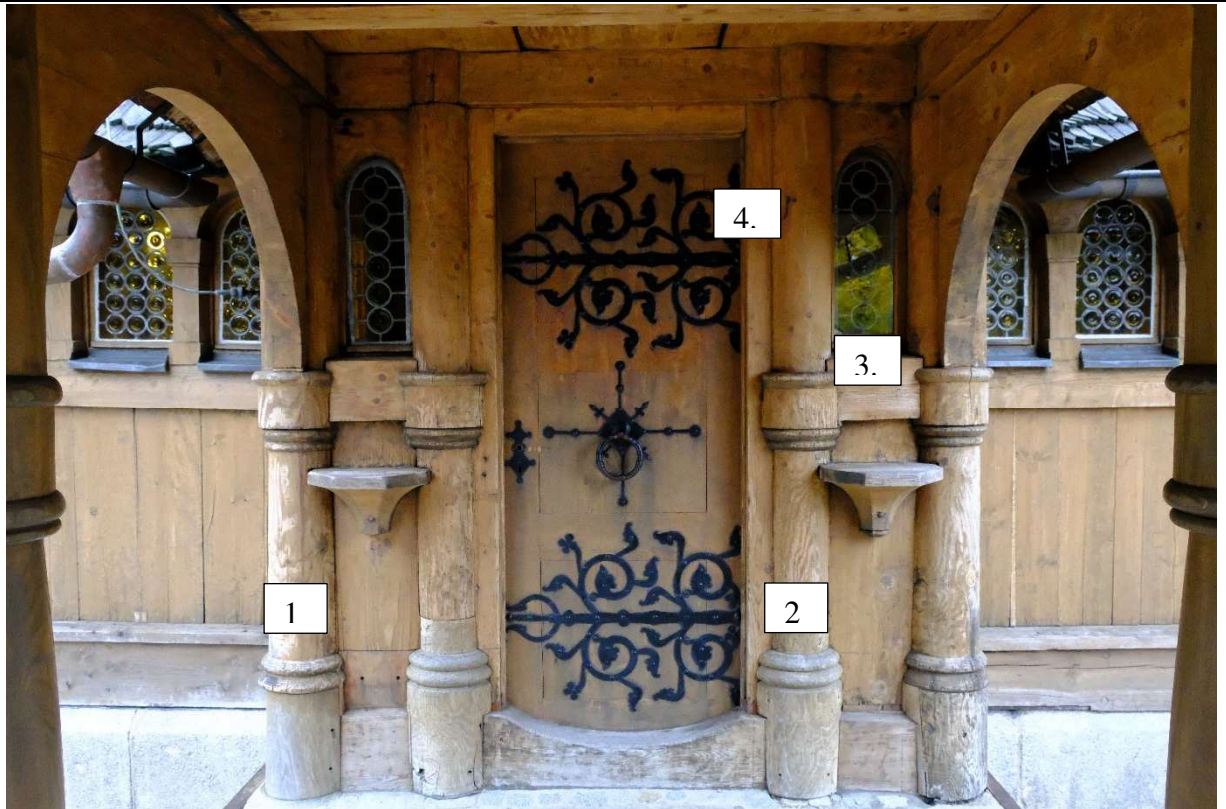

Ryc. 23. Elewacja zachodnia
rdza (1), wtórne uzupełnienia (2), pęknięcie (3), nalot na cokole (4).

8.2. Elewacja południowa

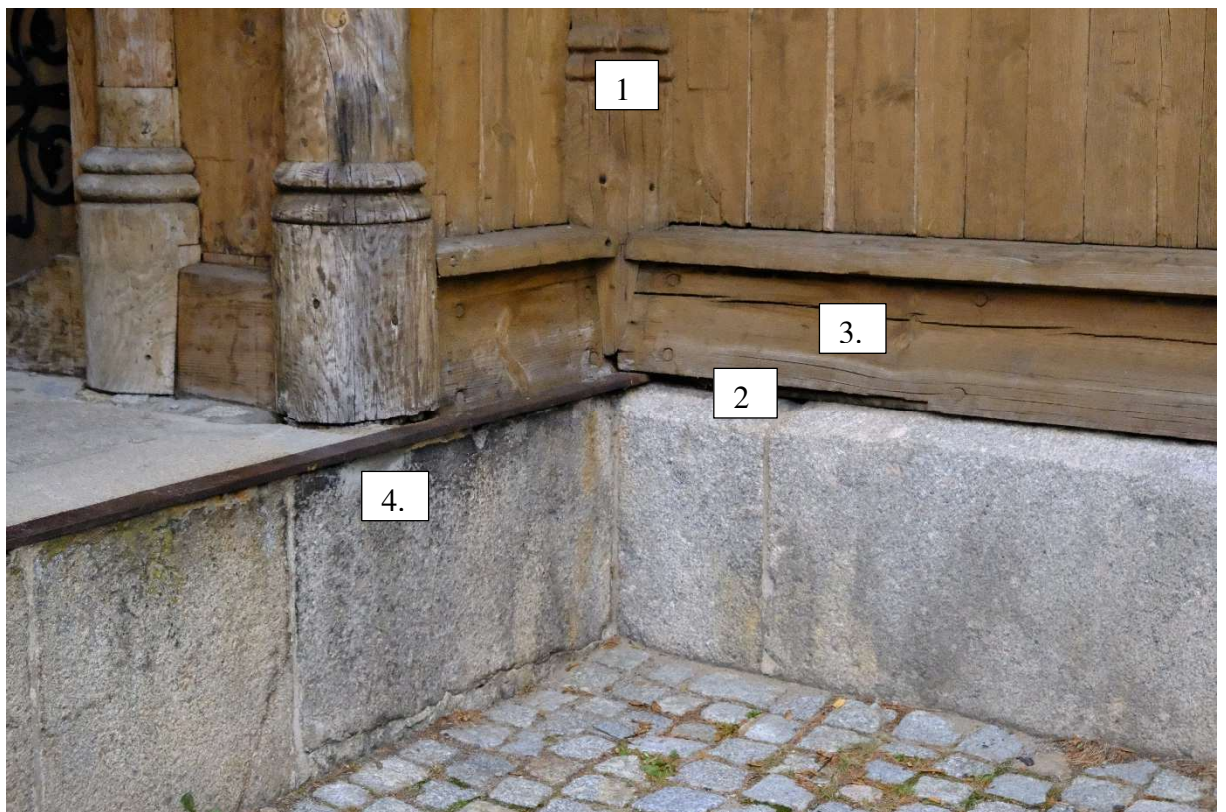

Ryc. 24. Elewacja południowa

Ryc. 25. Elewacja południowa

wtórne uzupełnienia (1), przetarcia (2), pęknięcia (3), uszkodzone okno (4).

Ryc. 26. Elewacja południowa

wtórne uzupełnienia (1), szczelina (2), pęknięcia (3), nalot na cokole (4).

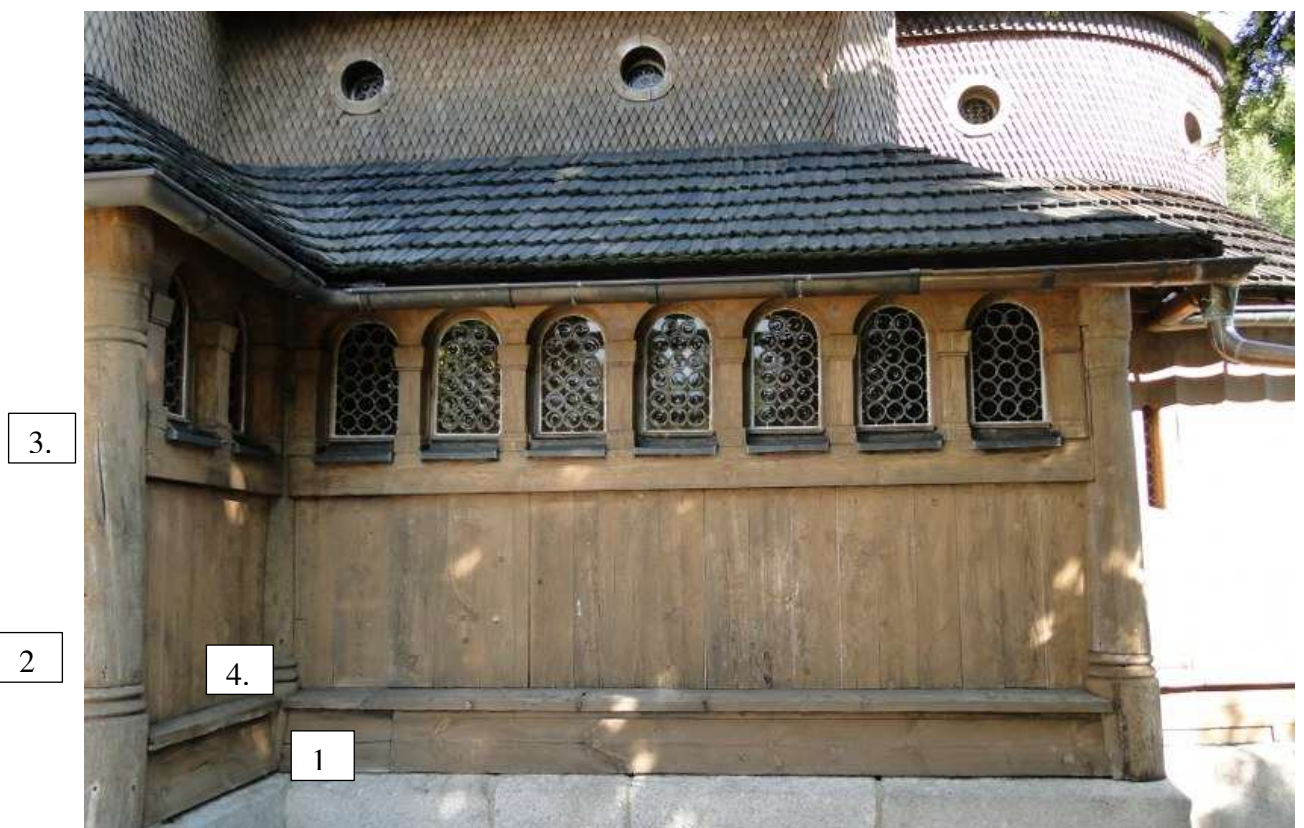
Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

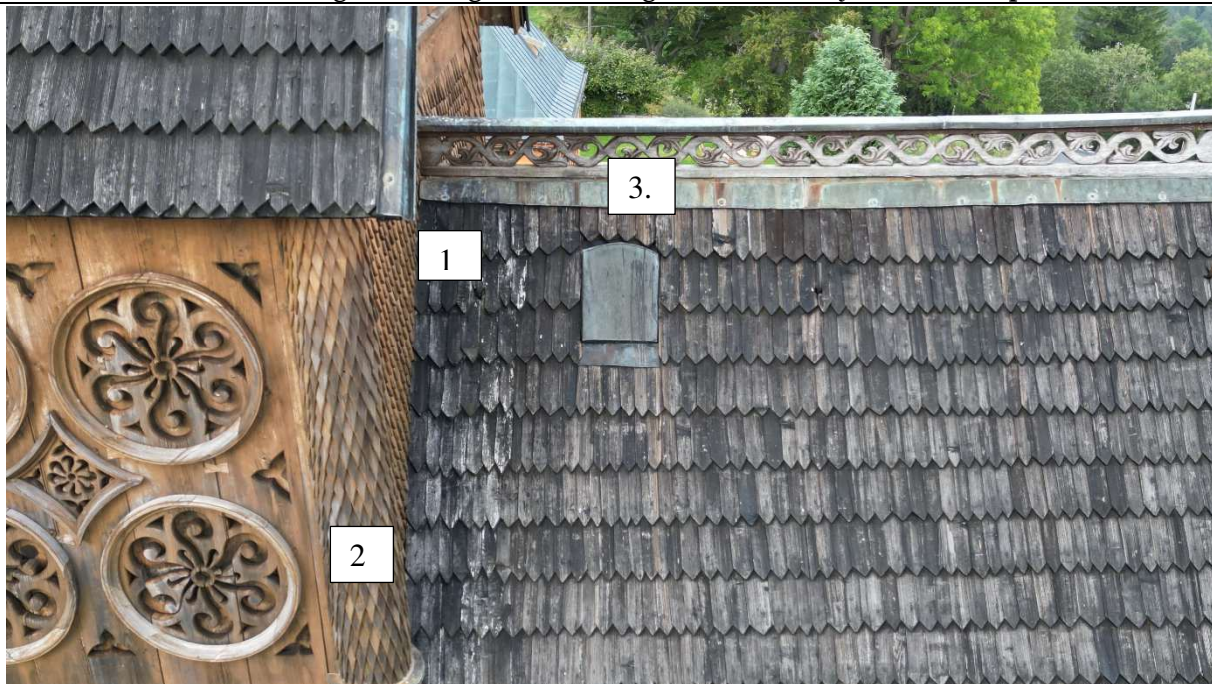
Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

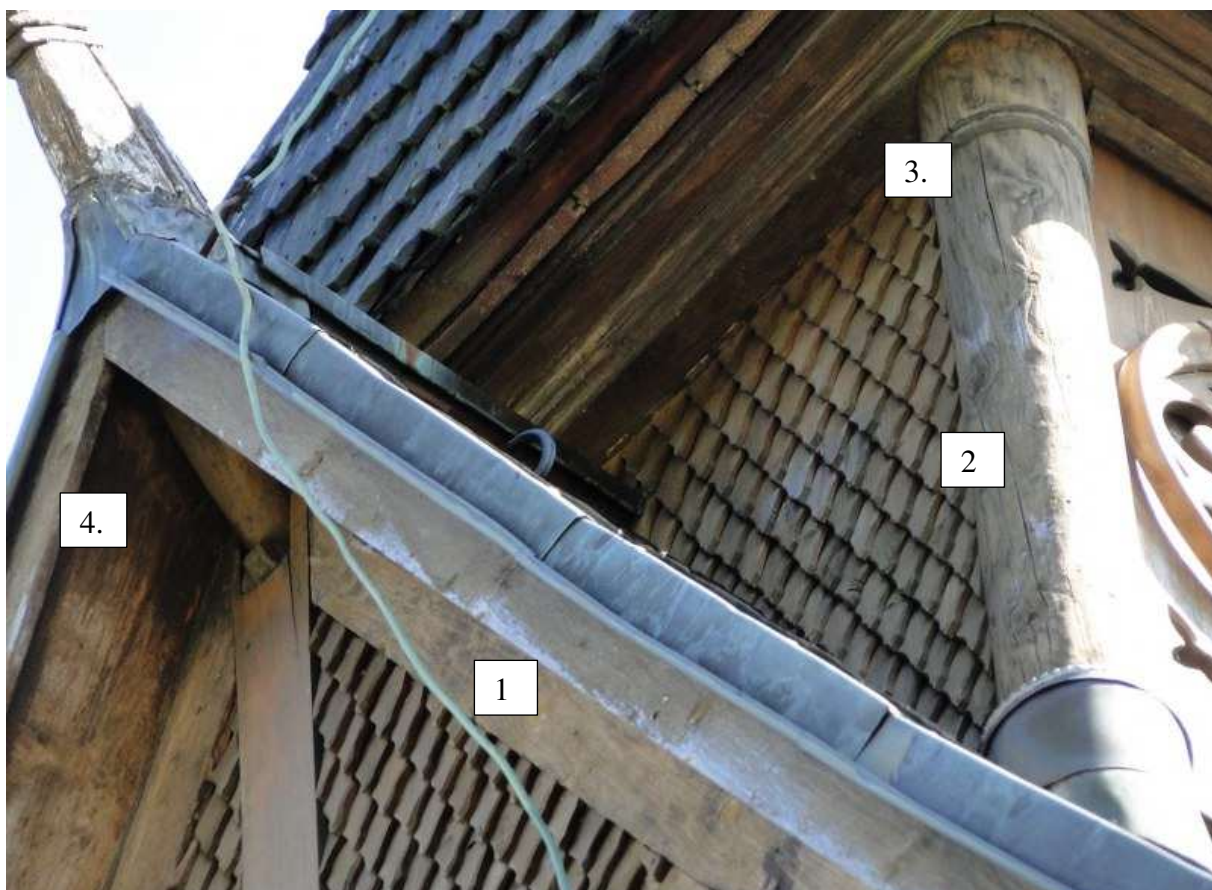
Ryc. 27. Elewacja południowa
ubytek w s^łekleniu (1), patyna (2), ubytek (3).

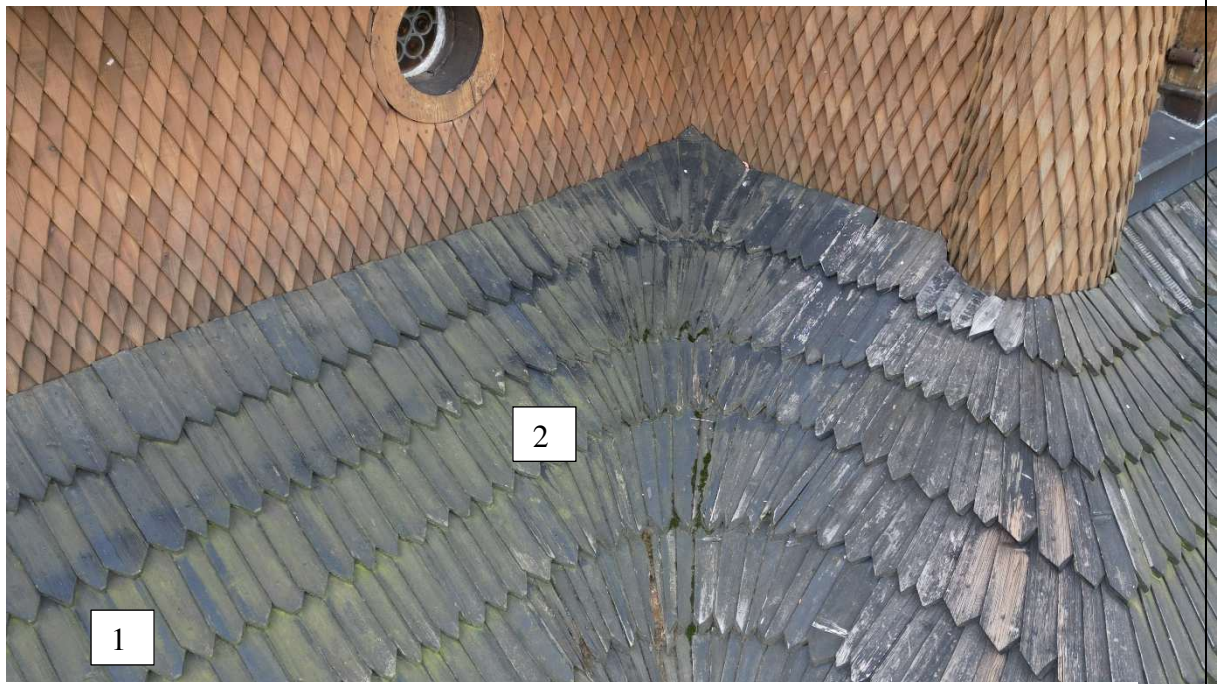
Ryc. 28. Elewacja południowa
wtórne uzupełnienia (1), przetarcia (2), pęknięcia (3), szczelina (4)

Ryc. 29. Elewacja południowa
ubytek w gonce (1), biały nalot (2), rdza (3)

Ryc. 30. Elewacja południowa:
biały nalot (1), przetarcia (2), pęknięcia (3), ścieżka (4).

Ryc. 31. Elewacja południowa

zielony nalot (1), mech (2).

8.3. Elewacja wschodnia

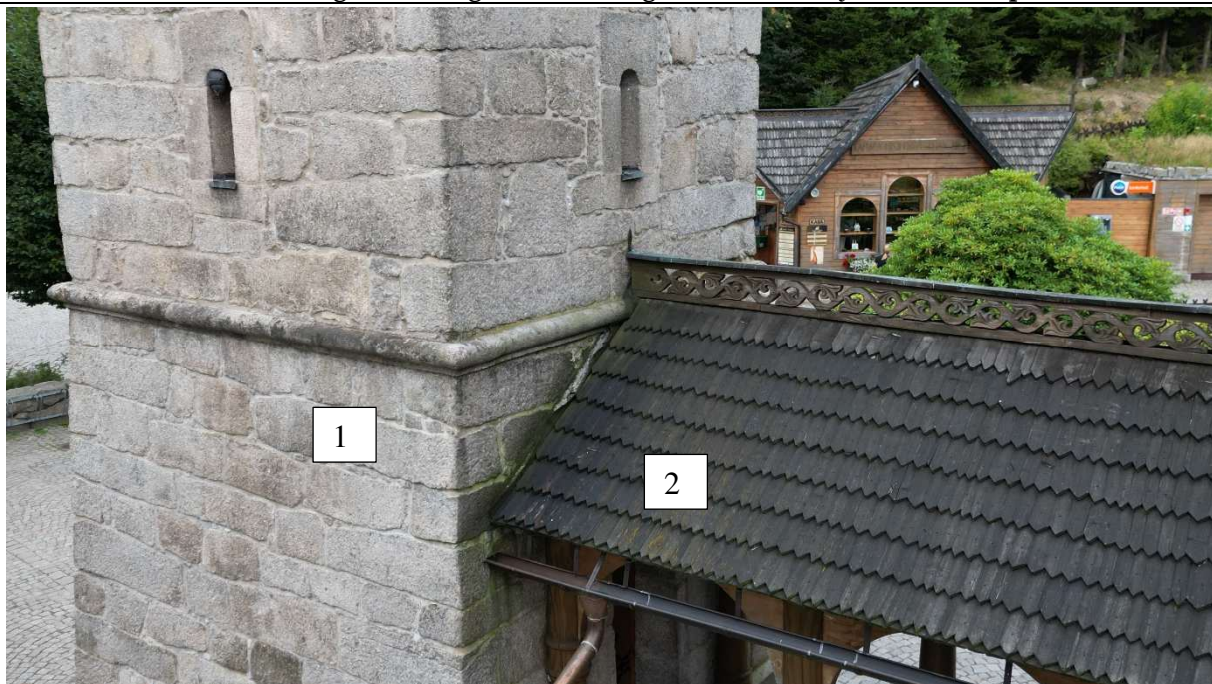

Ryc. 32. Elewacja wschodnia.

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

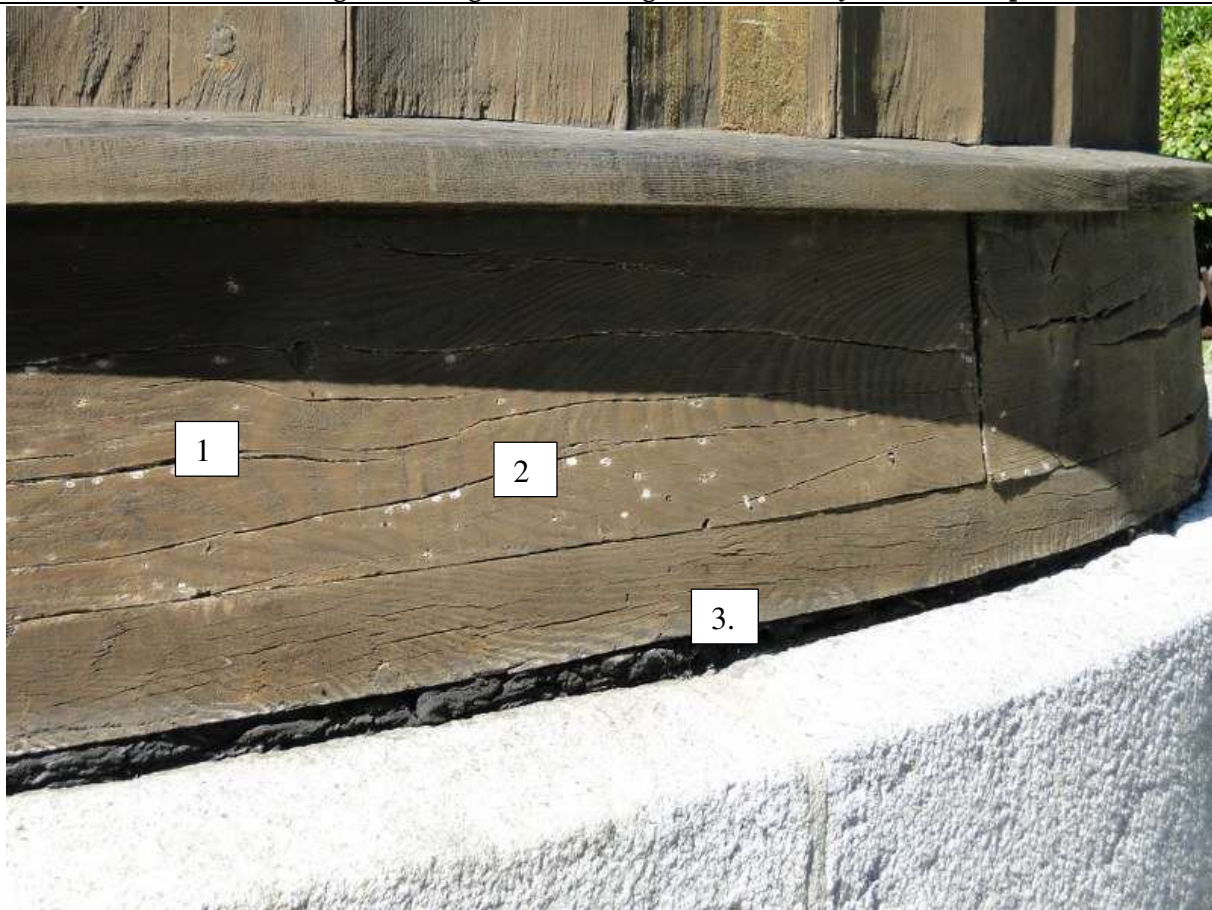
Ryc. 33. Elewacja wschodnia

Wielone łacieki na ścianie wieży (1), pomarańczowy nalot (2).

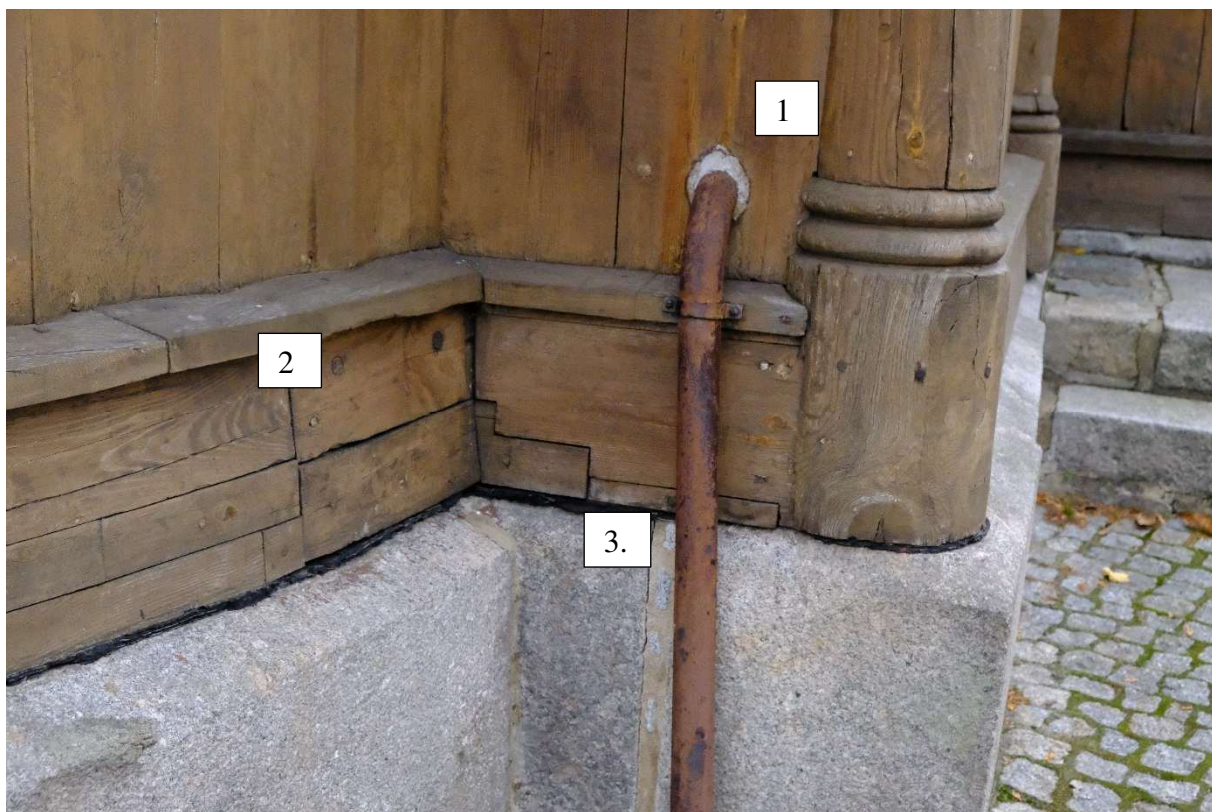

Ryc. 34. Elewacja wschodnia

pęknięcia elementów (1).

Ryc. 35. Elewacja wschodnia
pęknięcia elementów (1), biały nalot (2), ścieżka (3).

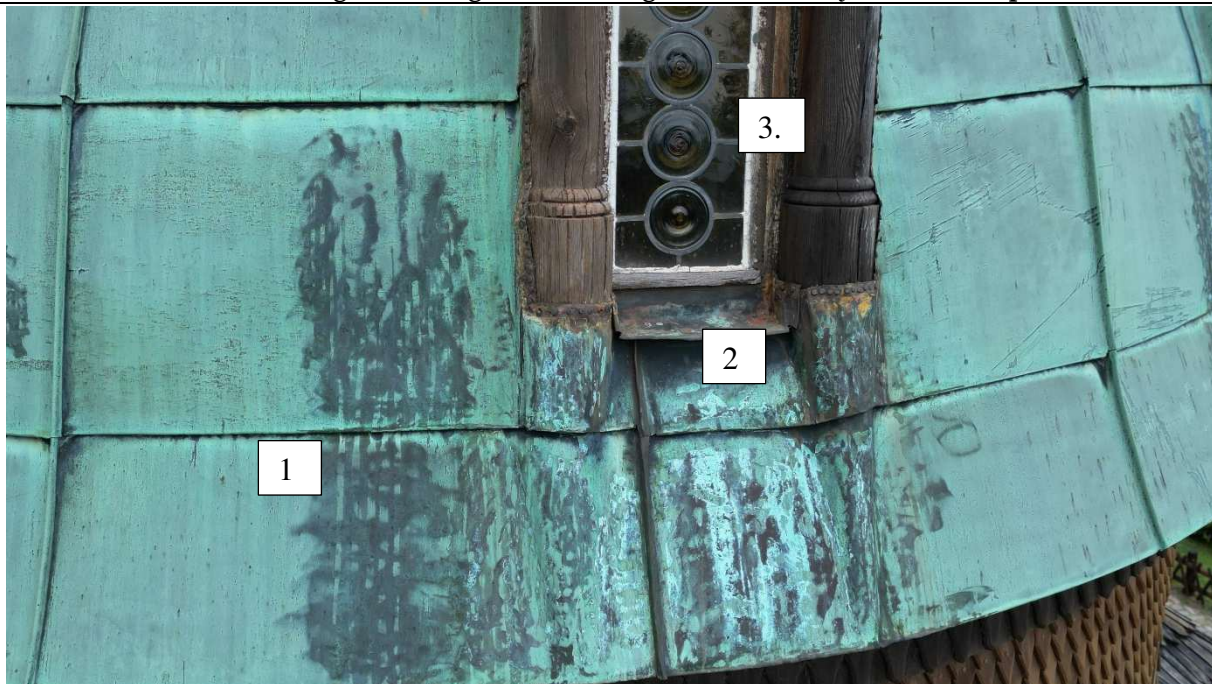

Ryc. 36. Elewacja wschodnia
pęknięcia elementów (1), wtórne elementy (2), rdza (3).

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

Ryc. 37. Elewacja wschodnia

: Zababawienie patyny (1), koroŹja (2), Źawilgocenie (3).

Ryc. 38. Elewacja wschodnia

siŹczeliny (1), ubytek (2). Widok przed renowacj

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

Ryc. 39. Widok przed renowacją.

8.4. Elewacja północna

Ryc. 40. Elewacja północna
pokrycie dachowe pokryte żelonym nalotem.

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

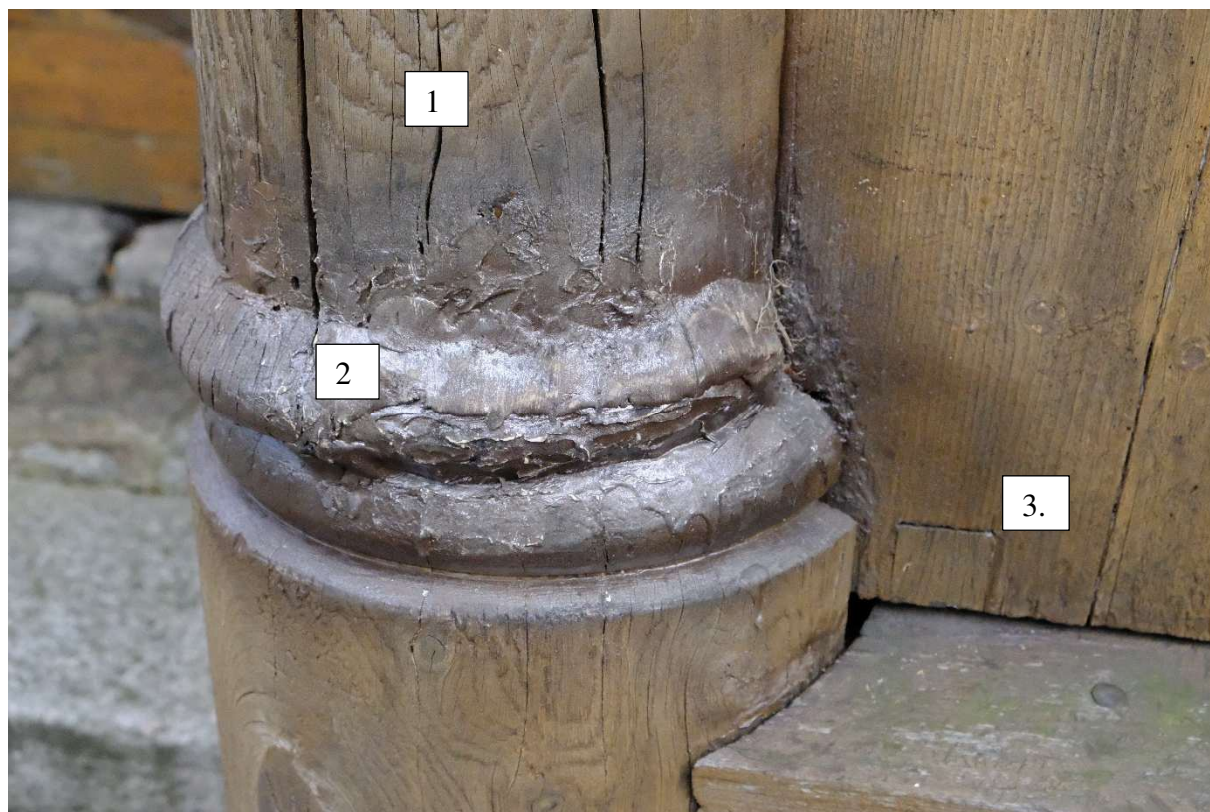
Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

Ryc. 41. Elewacja północna

zielony nalot (1), pomarańczowy nalot (2).

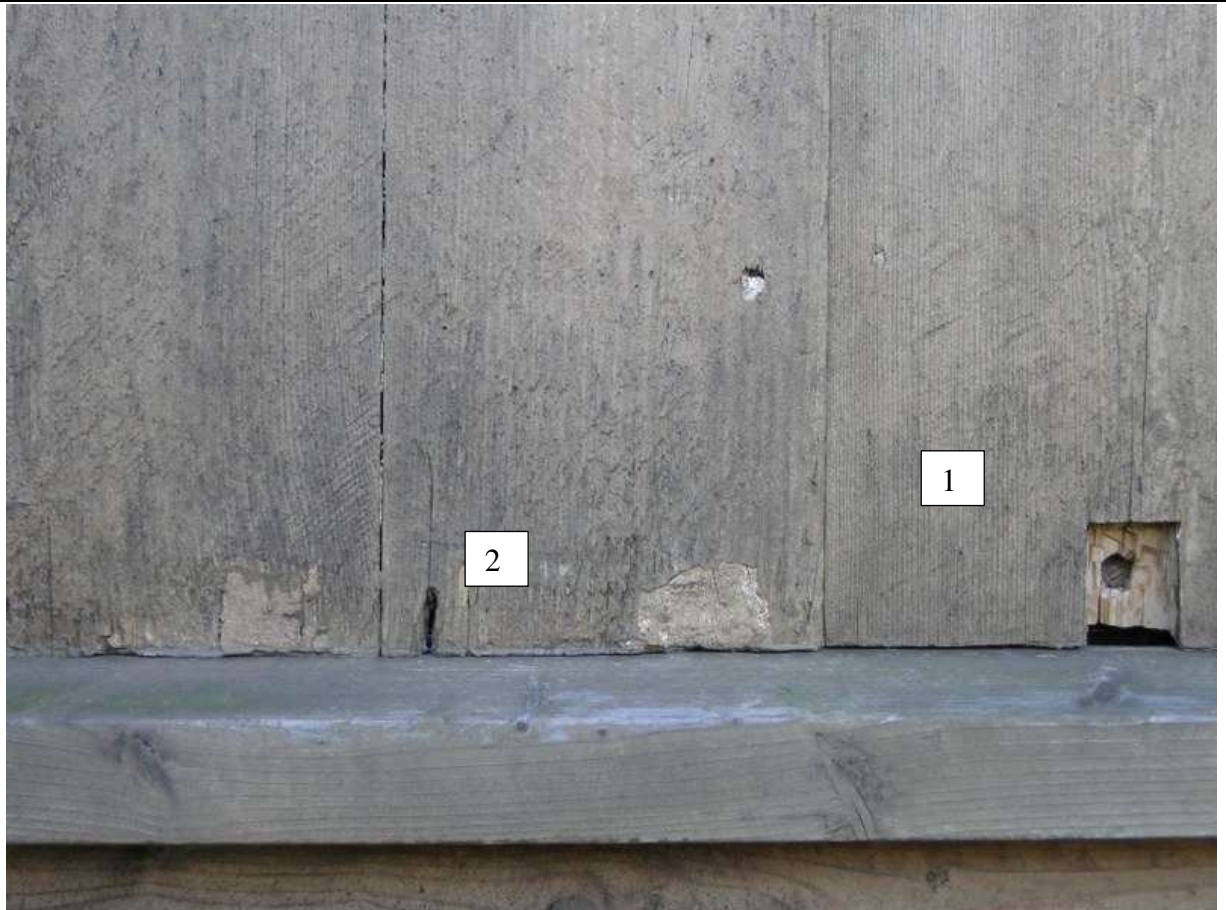
Ryc. 42. Elewacja północna

pęknięcie (1), drewniany element (2), wtórne uzupełnienie (3).

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

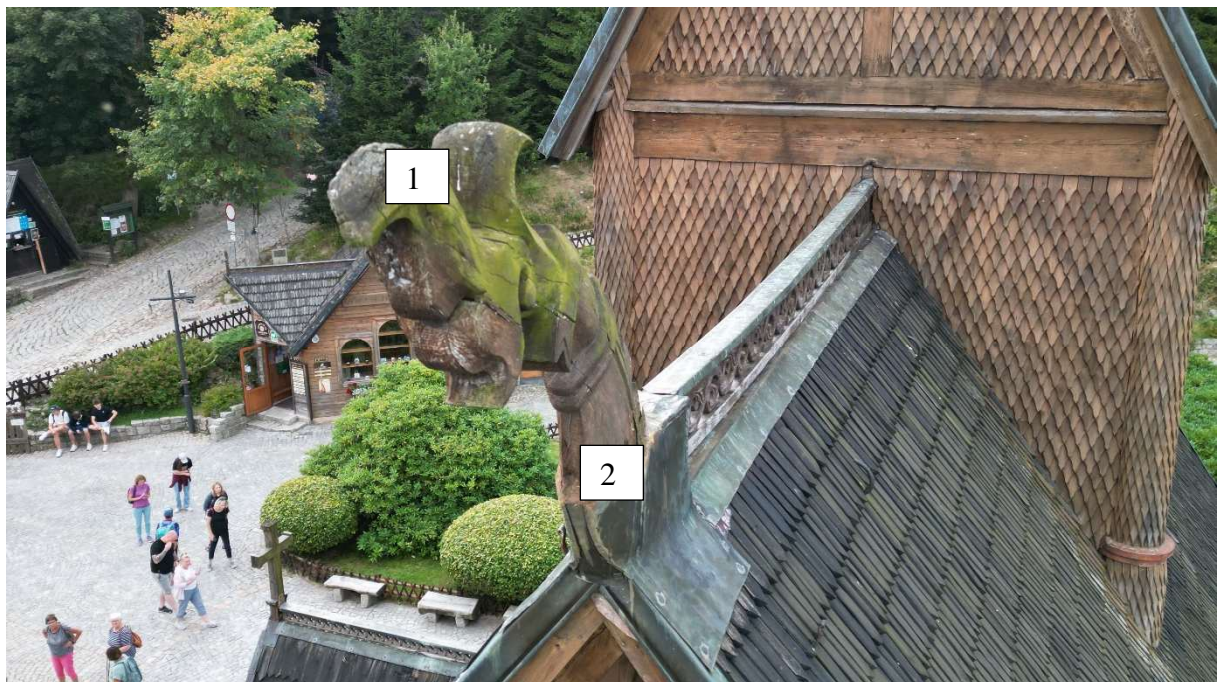
Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

Ryc. 43. Elewacja północna

ubytek (1), wtórne uzupełnienie (2).

Ryc. 44. Elewacja północna

wełny nalot (1), patyna (2).

Nazwa inwestycji: **Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG**

Adres inwestycji: **58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314**

Inwestor: **Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz**

Ryc. 45. Stolarka okienna.

Ryc. 46. Zardzewiały krzyż, wieża.

Ryc. 47. Smocza paszcza
biały nalot (1), pęknięcie (2), deformacja blachy (3).

Ryc. 48. Pęknięcie słupka między oknami.

8.5. Wnętrze kościoła

Ryc. 49. Wnętrze kościoła.

Ryc. 50. Wnętrze kościoła
pęknięcie (1).

Ryc. 51. Wnętrze kościoła
ściana (1), zabrudzenia (2), przetarcia (3).

Ryc. 52. Wnętrze kościoła
pęknięcie (1), wtórne uzupełnienie (2).

Ryc. 53. Wnętrze kościoła
ściana (1), zabrudzenia (2), przetarcia (3).

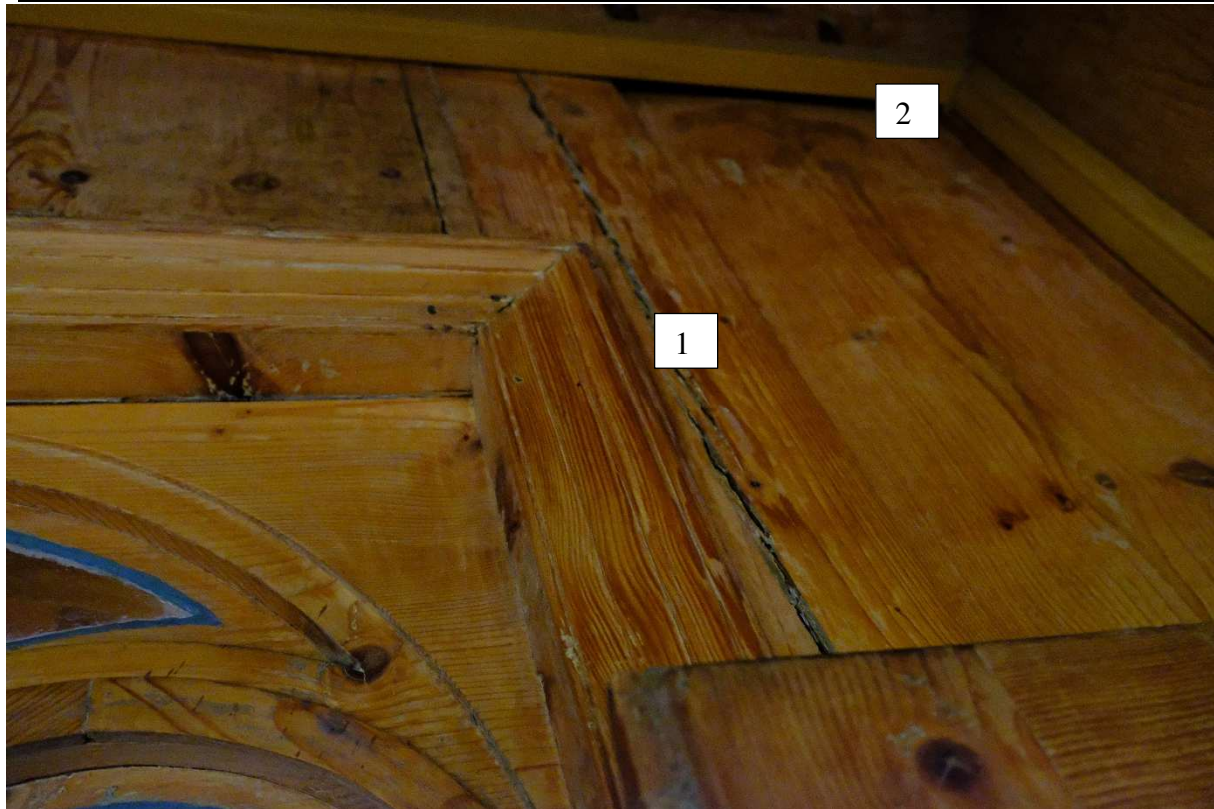

Ryc. 54. Wnętrze kościoła: widok na chór.

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

Ryc. 55. Wnętrze kościoła
krużganek: pęknięcie (1), szkodliwość (2).

Ryc. 56. Wnętrze kościoła
krużganek: szkodliwość (1).

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

Ryc. 57. Wnętrze kościoła
krużganek: pęknięcie (1), ubytek (2).

Ryc. 58. Wnętrze kościoła
krużganek: ślady działania szkodników (1)

9. Kopie uprawnień i zaświadczeń

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego
i Sportu
prof. Piotr Gliński

AKT NADANIA

**uprawnień rzeczoznawcy
Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego
i Sportu**

Na podstawie art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r.
o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
(Dz. U. z 2020 r. poz. 282 t.j.)
nadaję:

**Panu
mgr. inż. Krzysztofowi Ałykowi**

**uprawnienia rzeczoznawcy
Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego
i Sportu
w zakresie opieki nad zabytkami**

w dziedzinie: **Architektura i budownictwo,**

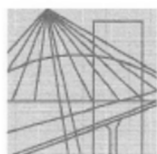
w specjalizacji: **konserwacja zabytków architektury i budownictwa oraz
przygotowanie i nadzór nad realizacją inwestycji w obiektach zabytkowych;
konstrukcje budowlane**

Uprawnienia nadaje się do dnia **31 grudnia 2024** roku.

MINISTER KULTURY,
DZIEDZICTWA NARODOWEGO
i SPORTU

Warszawa, dnia 15 marca 2021 roku

Za zgodność z oryginałem

P O L S K A
I Z B A
INŻYNIERÓW
BUDOWNICTWA

Krajowa Komisja Kwalifikacyjna
KK-0056-0003/13

Warszawa, dnia 7 marca 2013 r.

DECYZJA Nr RZE/X/ 0010/13

Na podstawie art. 36 ust.1 pkt. 3 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz.42 z późn. zm.) w związku z art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623), po rozpatrzeniu wniosku Pana mgr inż. Krzysztofa Ałykow z dnia 13 sierpnia 2012 r. (korekta zakresu z dnia 2 lutego 2013 r.) oraz dokumentów stwierdzających wymagane wykształcenie, praktykę zawodową i uprawnienia budowlane z dnia 18 czerwca 2001 r. nr ewid. 176/01/DUW, z dnia 28 grudnia 2001 r. nr ewid. 564/01/DUW a także znaczący dorobek praktyczny w zakresie objętym rzeczoznawstwem

**Krajowa Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa
nadaje**

**Panu Krzysztofowi Ałykow
ur. dnia 18 września 1971 r. w Lubaniu
magistrowi inżynierowi budownictwa**

tytuł

RZECZOZNAWCY BUDOWLANEGO

w specjalności konstrukcyjno - budowlanej obejmującej projektowanie w zakresie budynków niskich.

Pan mgr inż. Krzysztof Ałykow może wykonywać funkcję rzeczoznawcy budowlanego na terenie całego kraju w wyżej wymienionym zakresie.

Uzasadnienie

Krajowa Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa na podstawie złożonych dokumentów i przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego ustaliła, że Pan mgr inż. Krzysztof Ałykow spełnia wymagania określone w art. 15 ust. 1 ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623). W związku z powyższym Krajowa Komisja Kwalifikacyjna orzekła jak w sentencji.

Pouczenie:

Od niniejszej decyzji przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, 00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 6/8, w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

**Skład Orzekający
Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej:**

Prof. zw. dr hab. inż. Kazimierz Szulborski
Wiceprzewodniczący Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej

Mgr inż. Andrzej Gałkiewicz

Mgr inż. Leszek Ganowicz

Otrzymują:

1. Pan Krzysztof Ałykow, ul. Strzelecka 2/4, 59-800 Luban
2. Dolnośląska Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna
3. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego
4. a/a

Za zgodność z oryginałem

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG
Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314
Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

STOWARZYSZENIE KONSERWATORÓW ZABYTKÓW
ASSOCIATION OF MONUMENT CONSERVATORS
ZARZĄD GŁÓWNY / MAIN BOARD

00-464 WARSZAWA, UL. SZWOLEŻERÓW 9, TEL. +48(22)6292131, FAX: +48(22)6226595
www.skz.pl, info@skz.pl

L. dz. 94

STOWARZYSZENIE KONSERWATORÓW ZABYTKÓW

ZARZĄD GŁÓWNY

nadaje

Pani\ Panu Krzysztofowi Ałykow

**UPRAWNIENIA RZECZOZNAWCY STOWARZYSZENIA KONSERWATORÓW
ZABYTKÓW**

Nr 94\ 2011

w dziedzinie: architektura i budownictwo

.....
*Specjalności: architektura, inżynieria; przygotowanie i nadzór nad realizacją
inwestycji; konstrukcje w obiektach zabytkowych*

.....
*do wydawania orzeczeń i ekspertyz w granicach specjalności, do której został
ustanowiony.*

PREZES

ZG Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków

Prof. dr hab. inż. arch. Andrzej Kądluczka

Za zgodność z oryginałem

.....

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

(nazwa uczelni lub jednostki prowadzącej studia podyplomowe)

Wydział Sztuk Pięknych

(nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni)

ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA STUDIÓW PODYPLOMOWYCH

Pan(i) **Krzysztof Arkadiusz Alykow**

urodzony w dniu **18.09.1971** r. w **Lubaniu**

ukończył w roku **2009/10** **trzy** - semestralne studia podyplomowe w zakresie
(liczba semestrów)

Podyplomowe Studia Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Dziedzictwa

Architektonicznego z wynikiem **bardzo dobrym**

KIEROWNIK REKTOR lub KIEROWNIK
podstawowej jednostki organizacyjnej jednostki organizacyjnej prowadzącej studia

DZIEKAN
Wydziału Sztuk Pięknych
[Signature]
art. mal. **Piotr Augustyni**, prof. UMK

z up. Rektora
[Signature]
dr hab. **Danuta Janicka**, prof. UMK
(pieczęć i podpis)

Toruń, dnia **13 marca 2010** r.
(miejscowość)

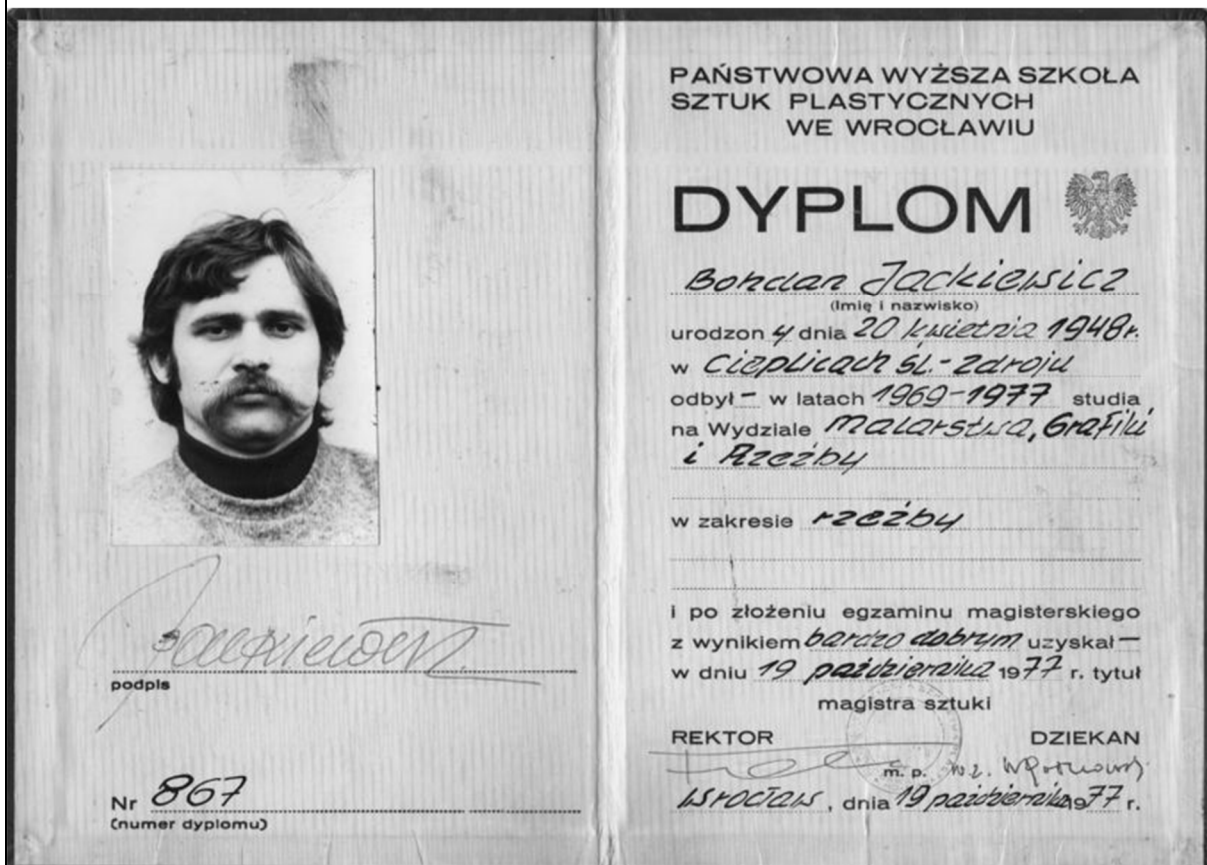
407/SP/2010

Za zgodność z oryginałem

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

Za zgodność z oryginałem

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG

Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314

Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

PAŃSTWOWA SŁUŻBA
OCHRONY ZABYTKÓW

Godkiet Wolowódzki
we Wrocławiu

50-150 Wrocław, ul. Bernańska 5
tel. 44-38-92

Wrocław, dnia 15 września 1993 r.

PSOZ-Wr-WKZ/U-071/860/93

Z A Ś W I A D C Z E N I E nr 16 / 93

Działając na podstawie art. 21 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz.U. nr 10 poz. 48 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 24 sierpnia 1964 r. w sprawie zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach i archeologicznych prac wykopaliskowych (Dz.U. nr 31 poz. 197 § 18) Państwowa Służba Ochrony Zabytków we Wrocławiu, stwierdza że:

BOHDAN JACKIEWICZ

magister sztuki

ur. 20 kwietnia 1948 r. w Cieplicach Śl.-Zdroju

posiada kwalifikacje do:

- programowania, wykonawstwa i nadzoru przy zabytkach ruchomych w zakresie rzeźby kamiennej detalu architektonicznego oraz drewna, sztukaterii i metalu;
- programowania i wykonawstwa prac konserwatorskich dla obiektów architektury i budownictwa.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się na wniosek zainteresowanego.

Wykonano 2 egz.

1 egz. adresat
1 egz. 2/3

Wojewódzki Konserwator Zabytków
we Wrocławiu
[Podpis]
mgr Wacław Kopczyński

Za zgodność z oryginałem

Nazwa inwestycji: Program Prac Konserwatorskich kościoła WANG
Adres inwestycji: 58-540 Karpacz, ul. Na Śnieżkę 8, dz. nr 020601_1.0001.1314
Inwestor: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang, ul. Na Śnieżkę 8, 58-540 Karpacz

(podpis posiadacza dyplomu)

Nr 1956
(numer dyplomu)

MEN - I - 3b SW
ZG Pol. Śl. z. 334/96

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
WE WROCŁAWIU
Wydział Malarstwa i Rzeźby
nazwa jednostki organizacyjnej artysty

DYPLOM

Pon(i) Kosma Jackiewicz
(imię i nazwisko)
urodzony(a) dnia 19 września 1975 r.
w e Wrocławiu
odbył(a) studia wyższe magisterskie /5 latnie/
na kierunku Rzeźba
w latach 1993/94-1997/98
w zakresie
z wynikiem bardzo dobry
i uzyskał(a) w dniu 03 lipca 1998 r.
tytuł magister sztuki
/-/W.Kaniowski/-/K.Jarodski
Dziekan Rektor
Wrocław, dnia 21.07.1998 r.

Zgodność niniejszego odpisu z oryginałem stwierdzam

Kierownik Sekretariatu Uczelni

WROCŁAW dnia 21.07.1998
(nazwa miejscowości)

DYPLOM
UKOŃCZENIA STUDIÓW
(ODPIS)

Za zgodność z oryginałem

.....

Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach

(nazwa uczelni lub jednostki prowadzącej studia podyplomowe)

ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA STUDIÓW PODYPLOMOWYCH WYDANE W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kosma Jackiewicz

Pan(i)
(imię / imiona i nazwisko)

urodzony(a) w dniu 19 września 1975 r. w Wrocławiu

ukończył(a) w roku 2020 2 – semestralne studia podyplomowe
(liczba semestrów)

Konserwacja Zabytków Architektury i Urbanistyki

z wynikiem **bardzo dobrym**

REKTOR lub KIEROWNIK
jednostki organizacyjnej prowadzącej studia

REKTOR
(pieczęć i podpis)
prof. WST dr Aleksander Ostenda

KATOWICE dnia 15.12.2020 r.
(miejscowość)

Za zgodność z oryginałem

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
WE WROCŁAWIU

50107-40479-1-R

Delegatura w Jeleniej Górze
58-500 Jelenia Góra, ul. 1-go Maja 23
☎ (075) 752 68 65, 767 63 85

dwkz-jg@dwkz.pl

 <http://wosoz.ibip.wroc.pl/public/>

Jelenia Góra dnia 8.11.2013 r.

JG/N.0122.79.2013/WK

ZAŚWIADCZENIE

Na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz. U. Nr 165, p. 987)

potwierdzam, że

KOSMA JACKIEWICZ
magister sztuki

posiada niezbędne kwalifikacje zawodowe do programowania, wykonawstwa i nadzoru przy zabytkach ruchomych w zakresie rzeźby kamiennej detalu architektonicznego oraz sztukaterii, malarstwa ściennego, drewna i metalu;

programowania, wykonawstwa i nadzoru prac konserwatorskich dla obiektów architektury i budownictwa zgodnie z ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Kultury Sztuki i Dziedzictwa Narodowego.

Zaświadczenie wydano na podstawie dokumentów dostarczonych przez zainteresowanego,

Z poważaniem.

KIEROWNIK DELEGATURY
w Jeleniej Górze

mgr Wojciech Kapelczyński

Otrzymuje:

1. Pan Kosma Jackiewicz ul. Krucza 72/2. 53-412 Wrocław
- Do wiadomości;
2. a/a AS

Za zgodność z oryginałem

.....

MINISTERSTWO
KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO
I SPORTU

DEPARTAMENT OCHRONY ZABYTKÓW

dr hab. Katarzyna Zalasinska
Dyrektor

Warszawa, 08 marca 2021 r.

DOZ.645.2.2021.DJ

Pan
Kosma Jackiewicz
ul. Krucza 72/2
53-412 Wrocław

Szanowny Panie,

w nawiązaniu do Pana pisma z dnia 25 lutego br. dotyczącego kwestii zachowania ważności zaświadczeń wydanych na podstawie przepisów § 19 rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 24 sierpnia 1964 r. *w sprawie zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach i archeologicznych prac wykopaliskowych* (Dz. U. Nr 31, poz. 197) oraz § 17–19 rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1994 r. *o zasadach i trybie udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach oraz prac archeologicznych i wykopaliskowych, warunkach ich prowadzenia i kwalifikacjach osób, które mają prawo prowadzenia tej działalności* (Dz. U. Nr 16, poz. 55), uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Zgodnie z przepisem art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. *o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów* (Dz. U. poz. 1505), osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy uzyskały uprawnienia w zakresie kierowania pracami konserwatorskimi lub ich samodzielnego wykonywania albo kierowania robotami budowlanymi lub wykonywania nadzoru inwestorskiego zachowują te uprawnienia. Przepis ten dotyczy uprawnień nabytych na podstawie przepisów § 19 rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 24 sierpnia 1964 r. *w sprawie zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach i archeologicznych prac wykopaliskowych* oraz § 17–19 rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1994 r. *o zasadach i trybie udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach oraz*

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa, tel.: 22 21 21 102, fax: 22 21 21 148, e-mail: dow@kulturalisport.gov.pl

Za zgodność z oryginałem

.....

prac archeologicznych i wykopaliskowych, warunkach ich prowadzenia i kwalifikacjach osób, które mają prawo prowadzenia tej działalności.

Z poważaniem

Katarzyna Zalasieńska

[Pismo podpisano elektronicznie]

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa, tel.: 22 21 21 102, fax: 22 21 21 148, e-mail: dos@kulturalisport.gov.pl

Za zgodność z oryginałem

.....